

Eläinsuojelutyö vapaaehtoismatkailussa

Elina Vääntinen

Opinnäytetyö
Matkailun koulutusohjelma
2014

Tekijä Elina Vääntinen	Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2011
Raportin nimi Eläinsuojelutyö Vapaaehtoismatkailussa	Sivu- ja liitesivumäärä 44 + 1
Opettajat tai ohjaajat Annika Konttinen, Anu Seppänen	
<p>Vapaaehtoismatkailu on ollut jo vuosia trendikäs matkailumuoto, jonka kautta matkailija voi tehdä jotakin hyvää, kuten auttaa vähempiosaisia tai suojella luontoa, ja samalla päästä läheiseen vuorovaikutukseen paikallisyhteisön kanssa ja näin saada autenttisen matkakokemuksen. Tämän opinnäytetyön fokus rajattiin eläinsuojelutyöhön vapaaehtoismatkalla. Suojelun kohteena olivat niin uhanalaiset villieläimet kuin kotieläimetkin.</p> <p>Tämän työn tavoitteena oli selvittää, millaisia taitoja eläinten parissa tehtävät projektit vapaaehtoismatkailijalta vaativat, ja minkä tasoista vapaaehtoismatkailijoiden osaaminen on ollut. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä oli laadullinen, ja tietoa hankittiin strukturoitujen haastattelujen avulla. Haastatteluista osa tehtiin sähköpostitse ja osa videohaastatteluina. Haastateltavina oli vapaaehtoismatkailijoille projekteja tarjoavia järjestöjä ympäri maailmaa. Työn toimeksiantajana toimi aatteellinen yritys Ekomatkaajat, joka välittää järjestöjen projekteja vapaaehtoismatkailijoille. Opinnäytetyötä tehtiin keväällä 2014.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että projektin luonteesta riippuu, millaisia taitoja vapaaehtoismatkailijalta vaaditaan. Kielitaito, fyysinen kunto ja tieto eläinsuojelusta olivat eniten vaadittuja taitoja. Aiempaa eläinsuojelukokemusta ei juurikaan vaadittu. Eniten tuloksista nousi esiin motivaation ja aidon kiinnostuksen merkitys, sekä positiivinen asenne.</p> <p>Vapaaehtoismatkailijoiden taitojen tasoon oltiin tyytyväisiä. Usein tarvittavat taidot voitiin opettaa projektin puolesta paikan päällä. Tällöin korostui jälleen vapaaehtoismatkailijan motivaatio ja asenteet. Myös kulttuurintuntemuksesta katsottiin olevan hyötyä vapaaehtoismatkalla. Tuloksista päätellen avoimet, positiiviset ja innokkaat vapaaehtoismatkailijat tekevät projektista menestyksekkään.</p>	
Asiasanat eläinsuojelu, vapaaehtoistyö, matkailu, luonnonsuojelu	

Degree programme in tourism

Authors Elina Vääntinen	Group or year of entry 2011
The title of thesis Animal protection in voluntourism	Number of pages and appendices 44 + 1
Supervisor(s) Annika Konttinen, Anu Seppänen	
<p>Voluntourism has already for years been a popular form of tourism, that has provided travellers a way of doing something beneficial, such as helping the less fortunate or conserving nature while travelling. Through voluntary work travellers have also had an opportunity for a deeper level of interaction with local communities, thus getting a more authentic experience than regular tourists. This study focuses on animal conservation in voluntourism. Both domestic animals and endangered wildlife are taken into consideration.</p> <p>The objective of this thesis was to examine what kind of skills the animal related projects require from voluntourists, and how skilled the voluntourists have been so far. The research method was qualitative, and data were acquired through interviews. Some of the interviews were conducted through email and some through Skype. The interviewees included people from organisations that offer animal conservation-related volunteer projects for travellers. The thesis was commissioned by Ecotravellers Finland, a civic enterprise that lists and shares information on volunteer projects with a focus on environmental and animal conservation. The thesis was written during spring 2014.</p> <p>The results of the study indicated that the skills required from voluntourists depend on the nature of the project. The most common skills required included language skills, fitness and knowledge on animal conservation. Notably, previous experience on animal conservation was not required, whereas positive attitude, motivation and genuine interest were emphasized as the most important qualities in a volunteer.</p> <p>The organisations were satisfied with the skills of the voluntourists, and often the most important skills could be taught by the organisation at the beginning of a project. This, once again, emphasized the importance of motivation and right kind of attitude. Cultural knowledge was also considered beneficial for voluntourists. All in all the results suggested that open-minded, positive and enthusiastic voluntourists make a successful project.</p>	
Key words animal protection, voluntary work, tourism, conservation	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Eläinten suojelu.....	3
2.1	Eläinten suojelun merkitys	3
2.2	Uhanalaiset lajit suojelun kohteena.....	5
2.3	Kotieläimet suojelun kohteena	12
3	Vapaaehtoismatkailu	15
3.1	Vapaaehtoismatkailun historia.....	16
3.2	Vapaaehtoisprojektit	17
3.3	Vapaaehtoismatkailijat	19
3.4	Vapaaehtoismatkailijan taidot ja motivaatio	21
3.5	Vapaaehtoismatkailun tulevaisuus.....	23
4	Tutkimuksen kulku.....	24
4.1	Kvalitatiivinen tutkimus.....	24
4.2	Haastattelu aineistonkeruumetodina	25
4.3	Haastateltavat järjestöt.....	26
4.4	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	27
5	Tutkimuksen tulokset	29
6	Johtopäätökset	36
	Lähteet.....	40
	Liitteet	45

1 Johdanto

Vapaaehtoismatkailu on mainio tapa kehittää itseään, kokea uutta ja samalla saada aikaan jotakin hyvää. Vapaaehtoisprojektiin osallistuminen matkan aikana on autenttinen ja ikimuistoinen kokemus, jossa matkailija todella pääsee sisään kohdemaan kulttuuriin ja kokee sellaista, mitä ei tavallisella turistimatalla yleensä koe. Erilaisia vapaaehtoisprojekteja järjestetään ympäri maailmaa, ja vaihtoehtoja on tarjolla ympäristön ja eläinten suojelusta rakennus- ja opetustyöhön.

Aihe on kirjoittajalle tärkeä hänen omien kokemustensa vuoksi. Ollessaan itse vuoden mittaisella vapaaehtoismatkalla Kreikassa, kirjoittaja koki, miten vapaaehtoismatkailijat olivat tärkeä apu paikallisella löytöeläintarhalla. Aihe on myös ajankohtainen kestävän matkailun ja vapaaehtoismatkailun jatkaessa suosiotaan, ja kasvavan ympäristötietoisuuden ollessa suuri globaali trendi.

Tässä opinnäytetyössä keskitytään vapaaehtoismatkalla tehtävään eläinsuojelutyöhön. Eläinten suojeluun liittyvissä projekteissa vapaaehtoismatkailija voi esimerkiksi osallistua uhanalaisten eläinten tutkimukseen, suojella niiden elinalueita tai valistaa paikallisia ihmisiä eläinsuojeluasioista. Tämän työn tavoitteena on selvittää, millaisia taitoja eläinten parissa tehtävät projektit vapaaehtoismatkailijalta vaativat, ja minkä tasoista osaamista vapaaehtoismatkailijoilla on tarjottavana tällä hetkellä.

Työn toimeksiantajana toimii suomalainen vapaaehtoisprojekteja välittävä yritys Ekomatkaajat. Vuonna 2008 perustettu Ekomatkaajat on keskittynyt ympäristön- ja eläintensuojeluprojekteihin, ja erityisesti merikilpikonnien suojelun tukemiseen. Yrityksen tavoitteena on edistää vapaaehtoismatkailua ja kehittää vapaaehtoisprojekteja, samalla tarjoten unohtumattomia kokemuksia reilun matkailun periaatteita unohtamatta. Ekomatkaajat ei tee lento- tai hotellivaroituksia, joten yritys ei ole matkatoimisto. Ekomatkaajien verkkosivuilta voi hakea vapaaehtoisprojektiin mm. Italiaan, Thaimaahan, Tansaniaan, Brasiliaan, Karibialle tai Galapagos-saarille. Ulkomaisten kohteiden lisäksi Ekomatkaajat tarjoaa projektia myös Kanta-Hämeessä. Kohteesta ja projektin kestosta riippuen osallistumismaksut vaihtelevat sadasta eurosta yli tuhanteen euroon viikossa. Useimmiten hintaan sisältyy asuminen ja aterioita. (Ekomatkaajat 2008) Opinnäytetyön

tuloksena Ekomatkaajat toivoi listaa projektien vaatimista taidoista, jota voitaisiin käyttää hyödyksi vapaaehtoisten hakuprosessissa.

Opinnäytetyön aineistonkeruussa käytetään pääasiassa kirja- ja internetlähteitä. Varsinainen tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen, ja aineistonkeruutapana on haastattelu. Haastateltavat ovat vapaaehtoismatkailun kohdemaissa toimivia eläinsuojeluprojekteja järjestäviä organisaatioita ja muita eläinten ja ympäristönsuojeluun keskittyviä tahoja.

Raportin alussa kerrotaan eläinsuojelutyöstä, uhanalaisista lajeista ja erityisesti siitä, miksi se on tärkeää ja ajankohtaista. Toinen kappale keskittyy vapaaehtoismatkailun teoriaan, eli selittää vapaaehtoismatkailua ilmiönä, sen historiaa ja tulevaisuutta sekä erilaisia vapaaehtoismatkailijoille tarjolla olevia projekteja. Kappaleessa kuvaillaan myös vapaaehtoismatkailijan profiilia ja eritellään vapaaehtoismatkailijasegmenttejä. Tämän jälkeen siirrytään tutkimusosioon, jossa selitetään haastattelusta aineistonkeruutapana ja kerrotaan tutkimusprosessin etenemisestä. Lopuksi paljastetaan tutkimuksen tulokset ja vedetään niistä johtopäätökset.

2 Eläinten suojelu

Eläinten suojelu tarkoittaa ja pitää sisällään paljon erilaista toimintaa. Suomen eläinsuojelulaissa (1996/247) sillä tarkoitetaan eläinten suojelua kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta, sekä eläinten hyvinvoinnin ja hyvän kohtelun edistämistä. Suomessa eläinsuojelulakia sovelletaan kaikkiin eläimiin - niin koti- kuin villieläimiinkin. Tässä raportissa eläinsuojelu liittyy etenkin luonnonsuojeluun ja uhanalaisiin lajeihin, kotieläimiä kuitenkin unohtamatta.

Taulukko 1 WWF:n prioriteetit lajien suojelussa (WWF 2014)

Ekosysteemin kannalta tärkeät lajit	Ihmisten kannalta tärkeät lajit
<ul style="list-style-type: none">• Laji on olennainen osa ravintoketjua	<ul style="list-style-type: none">• Lajilla on tärkeä asema paikallisyhteisön toimeentulon kannalta
<ul style="list-style-type: none">• Laji ylläpitää vakautta tai elvyttää elinympäristöä	<ul style="list-style-type: none">• Kaupallisesti hyödynnetyt lajit
<ul style="list-style-type: none">• Laji tarvitsee suuremman mittakaavan suojelua	<ul style="list-style-type: none">• Kulttuurisina ikoneina toimivat lajit

Uhanalaisia lajeja on maapallon jokaisella mantereella ja kaikenlaisissa elinympäristöissä. Se, että kasvi- ja eläinlajeja kuolee sukupuuttoon, on luonnossa normaali ilmiö, mutta nykyinen sukupuuttovauhti on luonnolliseen verrattuna WWF:n mukaan jopa sata- tai tuhatkertainen. Maapallon nisäkkäistä jo yhtä neljästä uhkaa sukupuutto lähitulevaisuudessa. Yllä oleva taulukko 1 esittää, millä perusteilla WWF valitsee lajit, jotka ovat heidän suojelutyössään etusijalla. (WWF 2014)

2.1 Eläinten suojelun merkitys

Villieläinten ja niiden elinympäristön säilyttäminen on tärkeää maapallon luonnon monimuotoisuuden, eli biodiversiteetin säilymisen kannalta. YK:n Biodiversiteettisopimuksen mukaan 40 % maailman taloudesta, ja 80 % köyhien tarpeista voidaan johtaa suoraan maapallon biologisiin resursseihin. Lisäksi mitä rikkaampi biodiversiteetti, sitä suuremmat mahdollisuudet ihmiskunnalla on lääketieteelliseen ja taloudelliseen kehittymiseen, sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Global Issues-verkkosivun päätoimittaja Anub Shahin mukaan terve ja tasapainoinen ekosysteemi kestää myös paremmin katastrofeja, ja lajien monimuotoisuus takaa paremmat selviytymismahdollisuudet kaikille eliöille. (Shah 2014)

Biodiversiteetin heikentyminen on siis haitallista monesta syystä, ja siksi sen säilyttäminen on niin tärkeää, joskin nykyisestä tilanteesta johtuen todella haasteellista. YK:n vuosituhannen ekosysteemi-arviointi osoittaa, että ihmiset ovat aiheuttaneet viimeisen 50 vuoden aikana suurempia muutoksia ekosysteemeihin kuin koskaan aikaisemmin ihmiskunnan historiassa, ja lajien sukupuuttonopeus on muutoksien myötä kohonnut 50–100 -kertaiseksi normaalista. Syinä tähän ovat elinympäristöjen tuhoutuminen, haitalliset tulokaslajit, kestämatön luonnonvarojen käyttö, ilmastonmuutos ja saastuminen. (SYKE 2008.) Lisäksi suuria, kansainvälisiä yrityksiä on jo pitkään kritisoitu ympäristön hyväksikäytöstä ja kestävän kehityksen mukaisten käytäntöjen sivuuttamisesta kasvavan globalisaation myötä (Shah 2014). BBC raportoi vuonna 2012, että Nature-lehdessä julkaistun tutkimuksen mukaan kansainvälinen, rikkaampien kansojen tarpeita täyttävä kaupankäynti uhkaa lähes kolmasosaa maailman eläinlajeista. Tällaista kaupankäyntiä, jossa tuotteet kulkevat köyhistä maista rikkaisiin, on esimerkiksi kaakaon, kahvin ja palmuöljyn kauppa. Ongelmana on se, että näiden tuotteiden viljelyä varten tuhoetaan lukemattomien eläinlajien mittaamattoman arvokkaita elinympäristöjä, kuten sademetsää. (Black 2012.) Kuviossa 1 Borneon sademetsää raivataan kaivureilla palmuöljylviljelmän tieltä.

Kuvio 1 Palmuöljylviljelmää varten raivattua sademetsää (Jufri 2013)

Näin ollen eläinlajien ja niiden elinympäristöjen suojeleminen on erittäin haasteellista. Olisi toisaalta tärkeää saada rikkaat länsimaiset kansat ja suuryritykset ottamaan enemmän vastuuta ja tekemään järkeviä valintoja kulutuksessaan, ja toisaalta taas saada vähemmän kehittyneet maat ymmärtämään, että luonnonsuojelusta on heille hyötyä. Matkailun kehityksessä tulisi myös olla reilun matkailun periaatteiden mukaista, sillä mikäli paikallisväestö ei hyödy matkailusta, eivät he myöskään välttämättä näe syytä suojella turisteja houkuttelevia villieläimiä. Toisaalta turismi voi olla eläinlajeille haitallista, kuten esimerkiksi metsästysturismi. Viime vuosien aikana tosin useissa matkakohteissa on huomattu, että elävien villieläinten näkeminen luonnossa houkuttelee turisteja enemmän, kuin niiden metsästäminen. Näin kävi esimerkiksi Zambiassa v. 2013, kun maassa kiellettiin leijonien ja leopardien metsästys, ja myös Botswanassa on päätetty luopua ns. ”urheilumetsästyksestä”. (Shah 2014.)

2.2 Uhanalaiset lajit suojelun kohteena

Ennen kuin aletaan puhua uhanalaisista eläinlajeista ja niiden suojeleminen vaadittavista ponnisteluista, on syytä selvittää, mitä uhanalaisuudella tarkoitetaan. Eläinlajien uhanalaisuutta voidaan kuvata uhanalaisuusluokituksilla, joista kansainvälisesti tunnetuimman on määritellyt Kansainvälinen luonnonsuojeluliitto eli IUCN (International Union for Conservation of Nature). Mitä korkeampi lajin uhanalaisuusluokitus on, sitä todennäköisempää on lajin sukupuuttoon kuoleminen ilman suojelutoimia. Taulukko 2 selittää kyseisen uhanalaisuusluokituksen lyhenteineen. Varsinaisesti uhanalaisina pidetyt kolme luokkaa on merkitty punaisella taustavärillä. Taulukossa näkyvien luokkien lisäksi uhanalaisuusluokitukseen kuuluvat luokat DD – puutteellisesti tunnettu ja NE – arvioimatta jätetty. Tämä luokitusjärjestelmä on kaikkialla maailmassa yhtenäinen, ja tarkoin määriteltyjen arviointikriteerien vuoksi sillä saadaan jokseenkin puolueeton kuva lajin sukupuuttoriskistä. Ähtärin eläintarhan mukaan luokitus saattaa kuitenkin johtaa yksittäisten lajin uhanalaisuuden yli- tai aliarviointiin, sillä luokitus ei huomioi lajikoh- taisia erityispiirteitä. Lajin uhanalaisuutta arvioitaessa luokituksen mukaan huomioidaan populaation koko, tunnetut uhat, lisääntymisen onnistuminen, lajin esiintymisalueiden pirstoutuneisuus ja muita lajia uhkaavia tekijöitä. (Ähtäri Zoo 2014)

Taulukko 2 Uhanalaisuusluokitus (Ähtäri Zoo 2014)

LC	Elinvoimainen (least concern)	Hyvin tunnettu laji jonka kanta on runsas tai vakaa.
NT	Silmälläpidettävä (near threatened)	Laji täyttää miltei jonkin korkeampien uhanalaisuusluokkien kriteerin tai todennäköisesti täyttää sellaisen lähitulevaisuudessa.
VU	Vaarantunut (vulnerable)	Lajiin kohdistuu suuri uhka hävitä luonnosta keskipitkällä aikavälillä.
EN	Erittäin uhanalainen (endangered)	Lajiin kohdistuu erittäin suuri uhka hävitä luonnosta.
CR	Äärimmäisen uhanalainen (critically endangered)	Lajiin kohdistuu äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä luonnosta.
EW	Luonnosta hävinnyt (extinct in the wild)	Lajin tiedetään säilyneen ainoastaan viljeltynä, vankeudessa tai luontoon palautettuna selvästi alkuperäisen levinneisyysalueensa ulkopuolella.
EX	Hävinnyt (extinct)	Lajin epäilyksettä viimeinen yksilö on kuollut.

Edellisessä luvussa mainittujen, isoihin kissaeläimiin kuuluvien leijonien ja leopardien lisäksi suojelua kaipaavat kipeästi esimerkiksi tiikerit. Nämä kissaeläimistä suurimmat kuuluvat IUCN:n luokituksessa erittäin uhanalaiseen luokkaan, ja WWF:n mukaan niiden lukumäärä on viime vuosisadan aikana laskenut jopa 97 %. Kuviossa 2 kaksi ensimmäistä kuvaa näyttävät luonnossa elävien tiikereiden levinneisyyden kartalla, ja miten elinalueet ovat pienentyneet menneestä nykyhetkeen. Kuvasarjan viimeinen kuva esittää tulevaisuutta ja niitä alueita, joilla WWF pyrkii elvyttämään tiikeripopulaatioita.

Kuvio 2 Tiikereiden levinneisyys (WWF 2013)

Tiikereitä pyritään suojelemaan mm. estämällä salametsästystä, vähentämällä tiikerin turkin ym. ruumiinosien kysyntää, kouluttamalla paikallisväestöjä ja suojelemalla niiden elinympäristöjä. Villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen, lyhyesti CITES (Convention on International Trade in En-

dangered Species of Wild Fauna and Flora), on muiden muassa allekirjoittanut 13 ns. tiikerimaata, joissa tiikereitä elää yhä luonnonvaraisena. Näihin tiikerimaihin kuuluvat Bangladesh, Bhutan, Kambodja, Kiina, Intia, Indonesia, Laos, Malesia, Myanmar, Nepal, Thaimaa, Venäjä ja Vietnam. Tiikerimaiden yhteisen projektin, Global Tiger Recovery Programmen tavoite on tuplata luonnossa elävien tiikereiden lukumäärä vuoteen 2022 mennessä. (WWF 2013)

Tiikerit ovat ajankohtaisia myös Greenpeacen 12.2.2014 käynnistetyssä kampanjassa, joka tähtää sumatrantiikerin elinalueiden suojeluun ja likaisen palmuöljyn poistamiseen markkinoilta. Kampanjan tiimoilta on julkaistu ns. Tiikerijulistus, jonka allekirjoittamalla kuluttaja voi vaatia Indonesian hallitusta suojelemaan sademetsiä, sekä vaatia yrityksiä lopettamaan metsää tuhoavan palmuöljyn käyttö. Greenpeacen suomalaisilla verkkosivuilla vaatimuksen kohteena on erityisesti suomalainen Neste Oil, jonka tulisi julistuksen mukaan vaatia palmuöljyn toimittajiltaan sitoutumista metsäkadon lopettamiseksi. Kuviossa 2 näkyy Greenpeacen banneri, joka kehottaa sivuilla vierailijoita puolustamaan Indonesian metsiä ja allekirjoittamaan julistuksen. Maaliskuun 2014 lopulla kansainvälisen julistuksen oli allekirjoittanut n. 700 000 ihmistä. (Demari.fi 2014; Greenpeace 2014a)

Kuvio 3 Kuvakaappaus Greenpeacen tiikerijulistuksesta (Greenpeace 2014a)

Sademetsien säästäminen auttaisi toki lukuisten muidenkin villieläinlajien suojelussa, kuin vain tiikereiden. Tiikeriä voidaankin sanoa yhdeksi tämän hetken ”lippulaivalajeista”, jonka tarkoitus on tunnettuna lajina herättää ihmisten mielenkiinto sademetsien suojelua kohtaan. Kaakkois-Aasian sademetsissä elää tiikerin lisäksi muita tunnetusti

uhanalaisia lajeja, joista ehkäpä kuuluisimpia ovat sarvikuonot, norsut ja orangit. Myös orangit ovat olleet keskeisessä roolissa kampanjoinnissa ”likaista” eli vastuuttomasti tuotettua palmuöljyä vastaan, kuten kuvion 4 australialaisen Zoos Victorian v. 2013 marraskuussa käynnistetyn ”Don’t Palm Us Off”-kampanjan mainoskuvasta näkyy. Tämän kampanjan tavoitteena on ollut kiinnittää huomiota palmuöljykriisiin sukupuuton partaalle ajetun orangin avulla, ja vaatia yrityksiä sitoutumaan kestävän palmuöljyn käyttöön. Ylipäätään kaikissa maapallon sademetsissä elää kaksi kolmasosaa kaikista maailman kasvi- ja eläinlajeista, joten niiden suojeleminen on maapallon biodiversiteetin säilymisen kannalta tärkeää ja ajankohtaista. (WWF Suomi 2014a; Zoos Victoria 2013.)

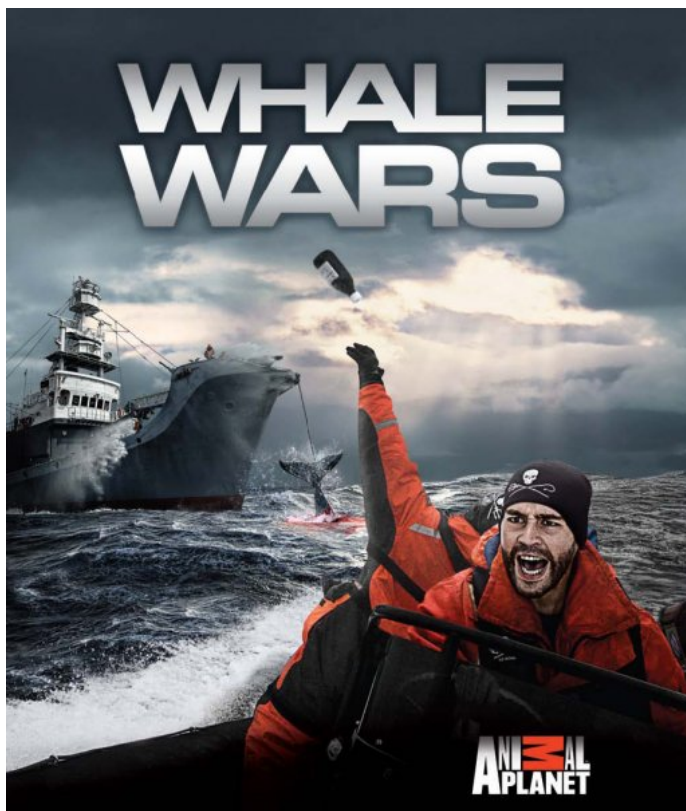
Kuvio 4 Orankeja Don't Palm Us Off-kampanjan mainoksessa (Zoos Victoria 2013)

Sademetsien lisäksi myös maapallon meret ja niiden eläinlajit kaipaavat suojelua. Yhdenkin ekosysteemille tärkeän lajin väheneminen voi aiheuttaa useita muutoksia meren ekosysteemissä, kuten seuraava esimerkki National Geographicilla v. 2008 esitetystä valasaiheisesta dokumentista osoittaa. Dokumentissa muutama vuosikymmen sitten kalastajat kampanjoivat valaanpyynnin puolesta, koska he kokivat valaat uhkana kalakannalle ja siten elinkeinolleen. Tapahtumaketju oli seuraavanlainen:

1. Valaspopulaation pienentymisen johdosta miekkavalat, jotka normaalisti saalistivat nuoria valaita, siirtyivät saalistamaan muita lajeja, kuten hylkeitä.

2. Hyljepopulaation pienentyessä miekkavalaat alkoivat saalistaa saukkoja.
3. Saukkopopulaatio pienentyi, ja saukkojen saaliseläimet, kuten merisiilit, alkoivat kukoistaa.
4. Kasvanut merisiilipopulaatio tuhosi alueen merilevämetsät, ja niissä asustavat toukka-asteiset kalanalut jäivät ilman suoja.
5. Suojattomat kalanalut olivat nyt helppoa ravintoa useille kalalajeille, eivätkä kalastajien syötit enää houkuttelleet kaloja niin kuin ennen.

Näin ollen lopputuloksena kalastajien saaliit hupenivat ja heidän elinkeinonsa vaarantui. Valaanpyynnistä oli siis loppujen lopuksi haittaa niin alueen ekosysteemille kuin kalastajillekin. Varoittavista esimerkeistä huolimatta valaanpyyntiä tapahtuu vielä nykyisinkin, vaikka valaita on pyritty suojelemaan erilaisin kampanjoin, lainsäädännöin ja aktivismin avulla. Esimerkiksi Sea Shepherd, vapaaehtoisvoimin toimiva merten suojeluun keskittynyt järjestö on tullut tunnetuksi suoralla toiminnallaan mm. japanilaisia valaanpyyntialuksia vastaan. Järjestö on tullut julkisuuteen myös Animal Planetillä esitetystä reality-TV-sarjasta Whale Wars (Kuvio 5), joka kuvaa Sea Shepherdin ponnisteluja valaanpyyntiä vastaan. (Shah 2014)

Kuvio 5 Whale Wars TV-sarjan mainoskuva (Whale Wars 2009)

Valaiden suojelussa saatiin aikaan askel eteenpäin 31.3.2014, kun YK:n kansainvälinen tuomioistuin määräsi Japanin lopettamaan tieteelliseksi tutkimukseksi naamioidun valaanpyynnin välittömästi, ja 1.4. Japani ilmoitti peruuttavansa loppuvuodelle suunnitellun valaanpyyntinsä. Kuitenkin myöhemmin huhtikuussa mm. CNN uutisoi Japanin aikovan lähettää pienemmän, tutkimukseen keskittyvän valaanpyyntilaivaston matkaan vielä vuoden 2014 aikana Tyynellemerelle, sekä valmistelevan ehdotusta, joka sallisi valaanpyynnin Antarktiksella vuonna 2015. Sea Shepherd-järjestön perustaja ja kapteeni Paul Watson kommentoi epäilevänsä, että mikäli japanilaisen valaanpyyntialuksen tarkoitus olisi tutkimuksellinen valaanlihakaupan sijaan, ei Antarktikselle lähtö olisi Japanille kannattavaa. Japanin lisäksi Islanti, Norja ja Tanskalle kuuluvat Färsaaret jatkavat valaiden metsästystä edelleen. (Brown & Wakatsuki 2014)

Liian metsästyksen vuoksi myös merten haikannat ovat kärsineet. Suomen luonnonsuojeluliiton erityisasiantuntija Tapani Veistolan mukaan hait ovat usein uhanalaisia ja hitaasti lisääntyviä lajeja, joten ne eivät kestä kovaa kalastuspainetta. Haiden pyyntisäännöksissä ollut porsaanreikä mahdollisti hain evän leikkaamisen merellä, jolloin vain evä otettiin talteen ja hai jätettiin mereen kärsimään. EU:ssa 6.6.2013 voimaan tulleen eväleikkauskiellon ansiosta haiden suojelu paranee, sillä kiellon mukaan maihin täytyy tuoda pelkän evän sijaan koko hai. Kiellon takana on ympäristöjärjestöjen kampanjoin-
ti, jota kesti lähes seitsemän vuotta. (Suomen luonnonsuojeluliitto 2013)

Kuvio 6 Greenpeace Suomen banneri mertensuojelusta (Greenpeace 2014b)

Merikilpikonnia on ollut maapallon valtamerissä jo yli sadan miljoonan vuoden ajan, ja niillä on tärkeä rooli merten ekosysteemeissä. Ne myös kulkevat pitkiä matkoja valtameren halki, joten niitä tutkimalla voi oppia paljon merten tilasta. (Sea Turtle Conservancy 2014) Merikilpikonnien heimoon kuuluu kuusi lajia, joista nykyisin kolme on luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi, mikä tarkoittaa sitä, että lajiin kohdistuu äärimmäisen suuri ja välitön uhka hävitä luonnosta. Kuviossa 6 on Greenpeacen merikilpikonnalla varustettu banneri, jota klikkaamalla käyttäjä voi osallistua valtameren suojelukampanjaan ja vaatia ”maailman johtajia tukemaan mertensuojelualueita YK:ssa”. (Greenpeace 2014b) Merikilpikonnat ovat suojelun kohteena useissa Ekomatkaajien listaamissa projekteissa, sillä järjestö tukee erityisesti merikilpikonnien suojelutyötä. Kuoriutuneista merikilpikonnaipoikasista arviolta vain yksi kymmenestä tuhannesta selviytyy lisääntymisikään asti, joten projektit tähtäävät parantamaan niiden selviytymismahdollisuuksia mm. partioimalla rannoilla kilpikonnien pesimisaikaan. Kuviossa 7 hietikolla vastakuoriutuneet liemikilpikonnat pyrkivät veteen. Liemikilpikonna on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. (Idealist 2011)

Kuvio 7 Vastakuoriutuneet liemikilpikonnat pyrkivät veteen (Bowermaster 2011)

Suojeltavia uhanalaisia eläimiä elää sademetsien ja valtameren lisäksi lukuisissa erilaisissa ympäristöissä. Viime aikoina ajankohtainen alue on ollut Pohjoisnapaa ympäröivä Arktis, jota on pyritty suojelemaan mm. aktivismin tavoin estämällä haitalliset öljynpo-raukset alueella, sekä kampanjoimalla Arktisella alueella elävien, vaarantuneiden jääkarhujen puolesta. Arktisen alueen suojele sai erityisesti huomiota mediassa vuoden 2013

syyskuussa, kun Greenpeacen aktivistit protestoivat Venäjän öljynporausta vastaan mm. nousemalla venäläiselle öljynporauslautalle Petshoranmerellä. Useita aktivisteja pidätettiin ja pidettiin tutkintavankeudessa, kunnes heidät armahdettiin joulupäivänä. Aktivistien joukossa oli myös suomalainen Sini Saarela, joten tapaus sai paljon näkyvyyttä Suomessa. (Helsingin Sanomat 2013)

Kotimaassa suojelua kaipaavista eläimistä varsinainen uhanalaisen luonnon symboli on saimaannorppa, joka on Suomen ainoa endeeminen, eli kotoperäinen nisäkäs. Saimaannorppia arvioidaan olevan nykyisin n. 310, ja laji onkin luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi. (WWF Suomi 2014b) Norppien selviytymistä luonnossa on autettu erilaisin lakiasetuksin, mutta myös vapaaehtoistyön voimin kolaamalla niille pesäkinoksia leudon talven aikaan. Savon Sanomat uutisoi huhtikuun 2014 alussa, että ihmisten kolaamat kinokset ovat kelvanneet norppaemoille hyvin, ja Metsähallituksen laskemista 46 kuutista 44 oli syntynyt apukinosten suojissa. (Savon Sanomat 2014)

2.3 Kotieläimet suojelun kohteena

Kotieläimet voidaan jakaa lemmikkieläimiin ja hyötyeläimiin. Lemmikkejä pidetään yleensä seuran vuoksi, kun taas hyötyeläimiä jonkin hyödykkeen, kuten ravinnon, tuottamiseksi. Tässä luvussa keskitytään enimmäkseen lemmikkieläinten suojeluun, vaikka myös hyötyeläimet kuuluvat eläinsuojelun piiriin. Tyypillistä kotieläinten suojelutoimintaa on esimerkiksi hylätyistä lemmikkieläimistä huolehtiminen. Suomessa varsinkin keskikissat ovat yleinen ongelma, ja syksyisin eläinsuojeluyhdistyksille olisi tarjolla kodittomiksi jääneitä kissoja enemmän, kuin kapasiteettia riittää. SEY:n, eli Suomen eläinsuojeluyhdistysten liiton mukaan kissa ei kuulu Suomen luontoon eikä se pärjää Suomen talvessa, ja useimmat luontoon omilleen jätetyt kissat kuolevat talvella nälkään, sairauksiin tai kylmyyteen. (SEY 2014.) Kodittomiksi jääneet kissat ovat ongelma myös ulkomailla jopa niin suuressa mittakaavassa, että niistä hankkiudutaan eroon esimerkiksi myrkyttämällä, kuten opinnäytetyön kirjoittajan vapaaehtoismatkakohdeessa Kreikassa. Kuviossa 8 on löytöeläintarhan suojiin päässeitä kodittomia kissoja. (Vänttinen, 2009)

Kuvio 8 Kodittomat kissat (Vänttinen 2009)

Toinen lemmikkieläinten suojeluun liittyvä ongelma on niin Suomessa kuin ulkomailla-kin tapahtuva pentutehtailu. Pentutehtaiden ideana on tuottaa koiranpentuja mahdollisimman paljon ja halvalla, koirien hyvinvoinnista piittaamatta. Vaikka ostaja saisi pennun halvemmalla kuin kasvattajalta tai adoptiotoiminnan kautta, tulee pentu usein lopulta kalliiksi eläinlääkärikulujen muodossa terveysongelmien ilmaannuttua. Pentutehtailulle on tyypillistä myynti-ilmoitukset erilaisilla ilmaisfoorumeilla, ja usein samasta numerosta on saatavilla useita erirotuisia pentuja. Lisäksi pentutehtailijat eivät suostu näyttämään ostajalle pennun emoa tai asuinolosuhteita, minkä pitäisi olla hälyttävä merkki pentua hankittaessa. Lemmikin hankkijan vastuu korostuuakin tässä asiassa, sillä mikäli kysyntää ei olisi, voitaisi pentutehtailuongelma saada paremmin kuriin. (SEY 2014)

Pahimmassa tapauksessa vastuuttoman kodin saaneet lemmikit päätyvät kadulle, mistä voi koitua hankalia katukoira ja -kissaongelmia, kuten esimerkiksi Romaniassa. Suomen Kuvalehti uutisoi vuoden 2013 lokakuussa Romanian vuosikymmeniä jatkuneen kulkukoiraongelman kärjistyneen jälleen kerran kulkukoirien joukkotappamisiin, joissa koiria nuijittiin ja kuristettiin hengiltä. Paikalliset eläinsuojelijat pitävät maan suurta korruptiota yhtenä syynä maan poliitikkojen haluttomuuteen vähentää kulkukoirapopulaatioita pysyvästi, sillä kunnallisilla koiratarhoilla vedetään usein välistä, ja avustusrahat menevät koiranruuan ja lääkkeiden sijaan poliitikkojen ja tarhanpitäjien taskuihin. Myös adoptio-ohjelmat saattavat puuttua kokonaan, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, ettei kunnallisten tarhojen koirilla ole juuri toivoa päästä uuteen kotiin. Yksityiset eläinsuoje-

lijat ovatkin perustaneet omia suojia kodittomille koirille, ja apuun on rientänyt myös ulkomaisia yhdistyksiä, kuten esimerkiksi suomalaiset Kulkurit, Kodittomien Koirien ry ja Pelastetaan Koirat ry. Yhdistyksillä on omat avustuskohhteensa, ja niiden kautta voi myös adoptoida kulkukoiran Romaniasta. (Eronen 2013)

Kuvio 9 Koira löytöeläintarhalla (Vänttinen 2009)

Kodittomia koiria ja kissoja avustetaan ulkomaisin voimin muuallakin Euroopassa. Esimerkiksi löytöeläintarha Animal Care Samos on keskittynyt Kreikan Samos-saaren löytöeläimiin ja kotiuttaa niitä enimmäkseen Länsi-Eurooppaan, kun taas Kodittomat Espanjan Koirat ry pyrkii löytämään Suomesta koteja espanjalaisille katukoirille. Tällaisten yhdistysten toimintaa voi tukea lahjoituksin tai vapaaehtoistyöllä esimerkiksi ryhtymällä lentokummiksi, auttamalla ruoka- ja välinelahjoitusten välityksessä tai menemällä vapaaehtoistoihin itse tarhalle. (Animal Care Samos 2012; Kodittomat Espanjan Koirat ry 2014) Kuviossa 9 auto-onnettomuudessa loukkaantunut kulkukoira odottaa hoitoa Animal Care Samos-tarhalla. Kyseinen koira sai myöhemmin kodin Hollannista, kuten monet muutkin tarhan koirista. Animal Care Samos ei käytännössä suoraan etsinyt koirille ja kissoille uusia koteja, vaan ne lähetettiin ensin kohdemaihin sijaiskoteihin, joissa niistä huolehdittiin pysyvän kodin löytymiseen saakka. Tällaiseksi kotihoitajaksi ryhtyminen on myös yksi tapa tehdä eläinsuojelutyötä. (Vänttinen 2009)

3 Vapaaehtoismatkailu

Tässä kappaleessa keskitytään siihen, mitä vapaaehtoismatkailulla tarkoitetaan ja mitä kaikkea se pitää sisällään. Vapaaehtoismatkailu on matkailumuoto, josta hyötyvät sekä itse matkailija että matkakohde. Vapaaehtoismatkailijat voivat parhaimmillaan tuoda rahoitusta, työvoimaa ja uudenlaisia taitoja ja ideoita erilaisiin projekteihin ja kohteisiin ympäri maailmaa. Tällainen toiminta voi myös kasvattaa tietoisuutta sosiaalisista ja ympäristöongelmista, sekä parantaa kulttuurienvälistä yhteistyötä. Vapaaehtoisprojekteihin osallistuminen antaa myös matkailijalle mahdollisuuden kehittää taitojaan ja oppia uutta uudenlaisessa ympäristössä, mikä puolestaan on hyödyksi esimerkiksi työmarkkinoilla. (TRAM 2008, 7.)

Vapaaehtoismatkailu nähdään usein keinona saada aidompi kokemus kohdemaasta ja todella päästä sisään maan kulttuuriin. Omakohtainen kokemus toisen maan tavoista saa matkailijan uppoutumaan paikallisyhteisöön sekä fyysisesti että henkisesti, jolloin matkailijan voi päästä tavallisen turistin kokemaan pintaa syvemmälle (Diekmann & Hannam 2010, 141). McIntoshin ja Zahran (2007, 548) mukaan ”on epätodennäköistä, että muut turistit toimisivat yhtä syvässä vuorovaikutuksessa ja saisivat yhtä autenttisen kokemuksen, kuin vapaaehtoismatkailijat”.

Vaikka vapaaehtoismatkailu kasvavana trendinä on alkanut herättää tutkijoidenkin mielenkiintoa, on järjestelmällisesti tehty akateeminen tutkimus aiheesta vielä lapsenkengissä. Varsinkin matkailijoiden omaa näkökulmaa on tutkittu hyvin vähän (Brown & Lehto, 2005). Lisäksi jo pelkästään vapaaehtoistoiminta, erotettuna matkailusta, on monimutkainen ja vaikeasti selitettävä ilmiö (Holmes & Smith 2009, 4). Ehkä juuri siksi vapaaehtoismatkailun määrittäminen on niin vaikeaa, ja erilaiset määritelmät ovat jokseenkin ristiriidassa keskenään.

Jotta voisi parhaiten ymmärtää, mitä vapaaehtoismatkailu pitää sisällään, on ensin tiedettävä, mitä vapaaehtoistyöllä tarkoitetaan. Euroopassa toimiva vapaaehtoistyöjärjestöjen yhdistys AVSO määrittelee vapaaehtoistyön toimintana, joka tähtää työskentelyyn yhteisen hyvän puolesta. Työtä voi tehdä kotimaassa tai ulkomailla, mutta sen tulisi olla jatkuvaa ja täyspäiväistä toimintaa, ja siihen osallistumisen lähtökohtana on yksilön

oma, vapaa tahto. Vapaaehtoistyöntekijöitä ei tulisi käyttää hyväksi halpana työvoimana, vaan arvokkaana apuna projekteissa ja paikallisessa yhteiskunnassa (TRAM 2008, 9 – 10). Hieman väljemmän ja yksinkertaisemman määrittelyn vapaaehtoistyölle antavat Holmes & Smith (2009,4), joiden mukaan vapaaehtoistyö on vapaavalintaista toimintaa, joka on käytännössä ”lahjoitus aikaa”.

Kun on selvitetty vapaaehtoistoiminnan olemusta, voidaan liittää se matkailuun ja koettaa selvittää, millaista toimintaa vapaaehtoismatkailulla tarkoitetaan. Wearingin (2001, 9.) määritelmän mukaan vapaaehtoismatkailijoita ovat he, jotka erilaisista syistä ja järjestäytyneellä tavalla ottavat osaa matkoille, joiden aikana he voivat auttaa yhteiskunnan köyhimpiä, entisöidä erilaisia kohteita tai tehdä tutkimusta yhteiskuntaan tai ympäristöön liittyen. Vaikka Wearingin määritelmä on kovin yleisesti käytetty, siihen liittyy erinäisiä ongelmia. Esimerkiksi matkan pääsy jää epäselväksi, kuten myös se, millainen taho matkan on järjestänyt. Siispä Wearingin määritelmä jää hyvin yksinkertaiseksi ja epämääräiseksi, eikä sen perusteella voi määrittää, millainen matkailu lasketaan vapaaehtoismatkailuksi. (TRAM 2008, 9.)

Toisenlaisen määritelmän vapaaehtoismatkailulle antaa VolunTourism.org (2011), vapaaehtoismatkailuun keskittynyt amerikkalainen verkkosivusto, jonka mukaan vapaaehtoismatkailu on yhdistelmä vapaaehtoistyöntekoa matkakohteelle ja matkailun parhaita, perinteisiä osa-alueita – taidetta, kulttuuria, maantiedettä, historiaa ja vapaa-aikaa. Tämäkään määritelmä ei siis ota kantaa siihen, onko matkan pääsyynä loma ja jääkö vapaaehtoistyö pieneen rooliin, vai koostuuko matkan ohjelma pääosin vapaaehtoistyöstä. Rando (2004, 7.) puolestaan on todennut vapaaehtoismatkailun syihin viitaten, ettei vapaaehtoismatkailua harjoiteta vain matkakokemuksen vuoksi, vaan syynä on myös kohdealueen auttaminen vapaaehtoistyötä tekemällä (TRAM 2008, 9).

3.1 Vapaaehtoismatkailun historia

Vapaaehtoismatkailijoita on tavallaan ollut olemassa jo vuosisatojen ajan, kun lääketieteelliset ja uskonnolliset järjestöt ovat lähettäneet apuaan ulkomaille. Tällainen toiminta alkoi muuttua järjestelmälliseksi kuitenkin vasta 1900-luvulla, jolloin etenkin toisen maailmansodan loputtua vapaaehtoisjärjestöjen määrä kasvoi nopeasti. Osa näistä järjestöistä oli valtioiden tukemia, ja niiden suosituin avun kohde oli Afrikka. Myös 1990-

luvulla vapaaehtoismatkailun saralla toimivien järjestöjen määrä lisääntyi, kun itse ulkomailla työskennelleet ihmiset halusivat antaa muillekin mahdollisuuden samankaltaiseen kokemukseen. Tällaisia voittoa tavoittelemattomia, lahjoituksilla ja osallistumismaksuilla toimintansa rahoittavia järjestöjä alkoi syntyä etenkin USA:han. (TRAM 2008, 7-8.)

Vapaaehtoismatkailijoiden ja projekteja tarjoavien järjestöjen määrä on noussut tasaisesti 2000-luvun alusta alkaen. Vaikka myös voittoa tavoittelemattomien järjestöjen määrä on kasvanut, on varsinkin kaupallisten, vapaaehtoiskokemuksia välittävien yritysten määrä noussut huomattavasti. Tällainen kaupallistumisen trendi on nykyaikaa vapaaehtoismatkailussa; sen sijaan, että keskityttäisiin tarjoamaan apua sitä kaipaaviin kohteisiin, fokuksessa onkin matkailija, jolle pyritään myymään uusia kokemuksia tarjoavia vapaaehtoismatkoja. (TRAM 2008, 8.)

Kaupallistumisen lisäksi vapaaehtoismatkailu on muuttunut entisestä mm. kohteiden ja matkailijoiden osalta. Ennen kohteina ovat olleet lähinnä kehitysmaat, kun taas nykyisin vapaaehtoisprojekteja ja –matkoja on tarjolla ympäri maailmaa, myös kehittyneisiin maihin. Matkailijoiden osalta vapaaehtoistoiminta on muuttunut siten, ettei vapaaehtoismatkoja nähdä enää vain nuoren sukupolven toimintana, vaan matkoja järjestetään iäkkäämmillekin, kuten eläkeläisille (TRAM 2008, 8). Myös erilaiset ammatti-ihmisten vapaaehtoismatkat ovat yleistyneet. Esimerkkinä tällaisesta toiminnasta englantilainen hyväntekeväisyysjärjestö Worldwide Veterinary Service, joka välittää nimenomaan eläinlääkäreitä ulkomaille vapaaehtoistoihin (Worldwide Veterinary Service, 2014).

3.2 Vapaaehtoisprojektit

Lonely Planetin Volunteer: A Traveller's Guide to Making a Difference around the World-kirjassa kansainväliset vapaaehtoistyöt on jaettu kahteen pääkategoriaan: kehitystöihin ja ympäristön- ja eläintensuojeluun. Kehitystöihin lasketaan esimerkiksi ensiapu, lasten kanssa tehtävät työt, rakennustyöt, opetus- ja koulutustyöt, toimistotyöt, terveydenala, maatalous sekä yhteisön kehittäminen. Ympäristön- ja eläintensuojeluun puolestaan kuuluu yksinkertaisesti ympäristöön liittyvät työt, kuten kasvien istuttaminen tai luontopolkujen raivaaminen, ja eläintensuojeluun liittyvät työt, kuten löytöeläintarhat tai villieläinten tutkiminen. Lisäksi tähän kategoriaan kuuluu merielämän suojelu,

jollaista on esim. vedenalaisten koralliriuttojen tutkiminen ja delfinien suojelu. (Hindle ym. 2010, 11–15.) Jaottelu antaa kattavan käsityksen vapaaehtoistöiden luonteesta, mutta toisaalta osa käsitteistä, kuten ”yhteisön kehittäminen” ja mitä se sisältää, jää epäselväksi. Kuten Taulukko 3:stä käy ilmi, TRAM:in v. 2008 julkaisemassa raportissa erilaiset vapaaehtoistyömahdollisuudet on jaoteltu kymmeneen kategoriaan, jotka käsittelevät lähestulkoon samat alat kuin edellä mainitussa jaottelussa, paitsi erillisenä kategoriana on journalismi.

Taulukko 3 Vapaaehtoisprojektien kategoriat (TRAM 2008, 15.)

Kategoria	Kategoriaan kuuluva toiminta
Ympäristön uudistaminen	Puutarhanhoito, puiden istuttaminen, maisemasuunnittelu
Ympäristön tutkiminen ja ympäristövalistus	Maan kartoittaminen, eläinten ja kasvien tutkiminen, ympäristöstä opettaminen
Ympäristönsuojelu	Metsänvartijan työt, eläinten tarkkailu ja kuntouttaminen
Yhteiskunnan hyvinvointi	Vanhukset, lapset ja nuorisotyö, sosiaalialan palvelut, maahanmuuttajien avustaminen, rauhan edistäminen
Kulttuurillinen kehitys	Naisten oikeuksien edistäminen, taiteeseen ja alkuperäiskansoihin liittyvät vapaaehtoisohjelmat
Opetus	Vieraiden kielten opetus, luokan avustaminen, ammatillinen opettaminen
Liiketoiminnan kehittäminen	Maatalouden kehittäminen (luomu, eko), tietotekniikka- ja rahoitusprojektit, paikalliset yritykset
Rakennusprojektit	Uudet rakennukset, remontointi, arkkitehtuuri
Lääketiede	Lääkärin työt, aids-potilaat, terveyden edistäminen
Journalismi	Paikallislehdistö, kielet ja kommunikaatio

Vapaaehtoismatkakohteita on ympäri maailmaa, mutta kaikkein suosituimpia ovat Afrikka, Aasia ja Latinalainen Amerikka. Projekteja on tarjolla niin kaupungeissa, kylissä, maalla, metsissä, viidakoissa, merellä ja jopa vedenalaisissa ympäristöissä (Hindle ym. 2010, 15). Kohteessa toimiva projektin järjestäjä voi olla suuri aatteellinen järjestö, pieni yksityisyritys tai jotakin siltä väliltä. Hyvä esimerkki pienestä vapaaehtoistoimintaa tarjoavasta yrityksestä on Portugalissa toimiva, paikallisen pariskunnan omistama maatila Quinta das Abelhas. Tämä kohde tarjoaa vastineeksi maatilalla työskentelystä ilmaisen leirinnän ja ateriat. (TRAM 2008, 13.)

Myös vapaaehtoiskokemusten järjestäjät, tai välittäjät, vaihtelevat laidasta laitaan. Välittäjänä voi toimia esim. kansainvälinen vaihto-ohjelma, kehitysapujärjestö, tekninen tai ammatillinen apuryhmä, lukio tai yliopisto, uskonnollinen järjestö, kielikoulu tai kaupallinen matkanjärjestäjä (TRAM 2008, 13). Vapaaehtoismatkan hinta vaihtelee paljolti kohteesta, projektista, järjestäjästä ja välittäjästä riippuen. Esimerkiksi Ekomatkaajien listaamissa projekteissa hinnat vaihtelevat alle sadasta eurosta yli tuhanteen euroon per viikko. Joissain tapauksissa, kuten kirjoittajan omassa vapaaehtoismatkakokemuksessa, kohdejärjestö voi maksaa työntekijälle pientä korvausta.

3.3 Vapaaehtoismatkailijat

Kaikkein tyypillisin vapaaehtoismatkailija on 18 – 24-vuotias naispuolinen opiskelija tai välivuotta viettävä nuori. Kuitenkin myös vanhemmat matkailijat muodostavat tärkeän segmentin, sillä myös aikuiset voivat pitää välivuotta töistä – puhumattakaan seniorimatkustajista, joille on tarjolla vapaaehtoismatkoja mm. matkatoimistojen välityksellä. Esimerkiksi brittiläinen matkatoimisto Saga tarjoaa yli 50-vuotiaille neljän viikon mittaisia vapaaehtoismatkoja Etelä-Afrikkaan ja Nepaliin. Tällaiset lyhemmät matkat houkuttelevat etenkin vanhempia asiakkaita, ja ovat muutenkin kasvavassa suosiossa pidempään, välivuoden mittaisiin matkoihin verrattuna. Monet viettävät vapaaehtoismatkalla myös ns. minivälivuoden, sillä kokonainen vuosi voi tehdä töihin paluusta hankalaa. (Holmes & Smith 2009, 33.)

Vapaaehtoismatkailijoita voidaan jaotella ryhmiin esimerkiksi matkustusmotiivien tai matkan keston perusteella. Brownin ja Lehdon (2005) jaottelun mukaan matkailijat voidaan jakaa motiiviansa perusteella kahteen ryhmään, joista toisella ryhmällä matkan päämotiivina on vapaaehtoistyön tekeminen, ja toisella enemmänkin loma. Työorientoituneet viettävät suurimman osan, tai jopa kaiken matkakohteessa vietetystä ajasta vapaaehtoisaktiviteettien parissa. Lomaorientoituneet vapaaehtoismatkailijat puolestaan viettävät vain pienen osan lomastaan töitä tehden, mutta usein juuri nämä hetket vapaaehtoistyön parissa ovat matkailijoiden mukaan olleet heidän lomansa kohokohtia. (Dickmann & Hannam 2010, 141.)

Callanan ja Thomas (2005) jaottelevat vapaaehtoismatkailijat kolmeen ryhmään korostaen matkojen eri luonteisuutta ja matkailijoiden heterogeenisuutta. Kullekin ryhmälle

on omat ominaispiirteensä, ja jaottelusta käy ilmi mm. se, että osa matkailijoista viettää vapaaehtoistöiden parissa yli puoli vuotta, kun taas toisen ääripään vapaaehtoismatka voi kestää alle kaksi viikkoa (Diekmann & Hannam 2010, 142.). Holmes ja Smith (2009, 39–40) jakavat vapaaehtoismatkailijat ryhmiin työpanoksen perusteella, ja tähänkin jaotteluun liittyy olennaisesti matkakohteessa ja vapaaehtoistyön parissa vietetty aika. Jaotteluun kuuluu kolme ryhmää: jatkuva, jaksoittainen ja kausiluontoinen. Jatkuvien ryhmään kuuluvat ne vapaaehtoismatkailijat, jotka viettävät kohteessa pidemmän aikaa ja tekevät töitä matkan aikana säännöllisesti. Jaksoittaisia vapaaehtoismatkailijoita taas ovat he, jotka tekevät vapaaehtoistöitä epäsäännöllisesti ja lyhyen ajan kerrallaan, kun taas kausiluontoisiin lasketaan ne vapaaehtoistyöntekijät, jotka palaavat vapaaehtoisjärjestön pariin esimerkiksi turisticsesongeittain, tai järjestämään vuosittaista tapahtumaa. Kaiken kaikkiaan vapaaehtoistyöpanos voi siis vaihdella vain yhdestä päivästä pidempiin aikoihin, kuten välivuoteen, ja nykyään onkin trendikästä ottaa osaa useampaan projektiin yhden vapaaehtoismatkan aikana (Holmes & Smith 2009, 33).

Vapaaehtoismatkat eivät aina ole välttämättä varattu minkään järjestön tai matkatoimiston kautta, vaikka itse kohteessa tehty työ tehtäisiinkin paikalliselle järjestölle. Tällaisia omatoimisia vapaaehtoismatkailijoita on kutsuttu mm. ”Do-it-yourself”- eli ”tee-se-itse”-matkailijoiksi. Vaikka itse järjestetty vapaaehtoismatka voi kuulostaa epävarmalta vaihtoehdolta välikädeltä ostamiseen verrattuna, on omatoimisella vapaaehtoismatkailijalla parempi todennäköisyys siihen, että hänen varausmaksunsa tai muut kulunsa menevät oikealle taholle. (Holmes & Smith 2009, 33–34.)

3.4 Vapaaehtoismatkailijan taidot ja motivaatio

Koska vapaaehtoisprojekteja on niin paljon erilaisia, vaihtelevat niihin vaadittavat taidot projektin ja työtehtävän mukaan. Esimerkiksi lääketieteen alaan liittyvissä projekteissa on oleellista, että osanottajalla on alan koulutus. Kuviossa 10 Worldwide Veterinary Servicen kautta Kreikkaan lähteneet eläinlääkärit operoivat koiraa osana löytöeläintarhan vapaaehtoisprojektia. Kyseisen projektin työtiimi koostui kokeneista eläinlääkäreistä, pieneläinhoitajista ja alan opiskelijoista. Samalla löytöeläintarhalla työskenteli muitakin vapaaehtoisia, joiden tehtäviin kuului mm. koirien ruokinta ja lääkintä, siivoaminen, sekä asiakaspalvelu. Heiltä ei vaadittu erityistä koulutusta, vaan enemmänkin eläinten käsittelytaitoja, ajokorttia ja aitoa halua työskennellä löytöeläinten parissa.

Kuvio 10 Vapaaehtoistiimi operoi koiraa Samoksella (Vänttinen 2009)

Motivaatio voikin nousta tärkeäksi tekijäksi vapaaehtoismatkalla. Edellisessä luvussa 3.3 esiteltiin Brownin ja Lehdon (2005) jaottelu loma- ja työmotiivien perusteella. Wearing puolestaan erittelee vapaaehtoismatkailijoiden seitsemän yleistä motiivia lähteä vapaaehtoismatkalle, jotka ovat

- Altruismi eli epäitsekkyyys
- Matkanteko ja seikkailunhalu
- Henkilökohtainen kasvu
- Kulttuurillinen vaihto ja uuden oppiminen
- Ammatillinen kasvu
- Oikea ajankohta ja oikea paikka
- Itse vapaaehtoisprojekti

Toisaalta Wearingin seitsemän motiivin kanssa on hieman ristiriidassa amerikkalainen tutkimus, jossa haastateltiin yliopisto-opiskelijoita ja yliopistosta valmistuneita. Tutkimuksessa selvisi, että yksi osanottajien tärkeimmistä motiiveista oli henkilökohtaisten uskomusten levittäminen, mikä yleensä tarkoitti osallistujan uskontoa. Toinen tärkeä syy vapaaehtoismatkalle lähtöön oli toisen henkilön suullinen suositus. (McGehee 2009.)

Myös kyky sopeutua toisenlaiseen kulttuuriin on työn kirjoittajan kokemusten mukaan vapaaehtoismatkalla oleellista. Bartlettin ja Davidssonin mukaan kulttuuri on jokapäiväisen elämän tapoja ja osaamista, ja usein itse tiedostamattamme olemme osa sitä. Sen tuntemuksessa yksi tärkeimmistä taidoista on sosiaalinen kyvykkyys, johon sisältyy mm. tunneälyä, kommunikaatiokykyä ja monikulttuurista osaamista. On ymmärrettävä, että synnymme tiettyyn kulttuuriin, jonka mukaan opimme ajattelevaan ja käyttäytymään. (Bartlett & Davidsson 2003, 9, 15.) Toiseen kulttuuriin syntyneet ihmiset käyttäytyvät siis oman kulttuurinsa mukaan, eivätkä välttämättä osaa itse kyseenalaistaa sellaista käyttäytymistä ja tapoja, jotka meidän oman kulttuurimme mukaan ovat väärin tai vähintään kyseenalaisia. Tämä oli pidettävä mielessä tilanteissa, joissa työn kirjoittaja joutui hankaliin kohtaamisiin paikallisten ihmisten kanssa ollessaan vapaaehtoismatkalla Kreikassa. Esimerkiksi paikallisten käsitykset eläinten hoidosta erosivat suomalaisten tottumuksista erittäin paljon, ja kirjoittajalle oli aluksi vaikeaa nähdä kaltoin kohdeltuja lemmikkejä ja yrittää suhtautua niiden omistajiin maltillisesti.

3.5 Vapaaehtoismatkailun tulevaisuus

Edellisessä luvussakin mainittu vapaaehtoismatkailun kaupallistuminen tulee olemaan yksi vapaaehtoismatkailun suurimmista haasteista myös tulevaisuudessa. McGeheen (2009) mukaan ongelma piilee vapaaehtoismatkailun altruistisen hengen ja epäkaupallisten arvojen yhdistämisessä länsimaisten markkinoiden ideologiaan. Altruistisella hengellä tarkoitetaan mm. ”raha tuo vastuuta”-tyyppistä epätitsestä ajattelua, ja juuri vapaaehtoismatkailun vastuullisuus voi muuttua kyseenalaiseksi liian kaupallistumisen myötä. Matkanjärjestäjillä riittää haastetta säilyttää nämä arvot ja tarjota mahdollisimman suuri hyöty vapaaehtoisprojektille, samaan aikaan säilyttäen kilpailukykyinen asema länsimaaisilla markkinoilla. Ristiriidan selvittämiseksi McGehee (2009) ehdottaa vapaaehtoismatkailujärjestöjen ja kohdemaan yhteisön läheisempää yhteistyötä, johon tulisi saada panosta mm. kohdemaan hallitukselta, yksityisyrittäjiltä, paikallisilta järjestöiltä, kansalaisjärjestöiltä ja kansainvälisiltä laitoksilta. Lisäksi tarvittaisiin enemmän tutkimusta massaturismin ja vapaaehtoisturismin välisestä suhteesta, jotta koko vapaaehtoisturismi-ilmiötä ymmärrettäisiin paremmin.

Kaiken kaikkiaan, haasteista huolimatta vapaaehtoismatkailun voi olettaa pitävän suosionsa tulevaisuudessakin. Tämän oletuksen takana on trendejä, kuten ympäristötietoisuus ja vastuullinen kuluttaminen, jotka ovat yhä vahvasti esillä. Myös ekomatkailun suosio ja etenkin nuorten ihmisten matkailun kasvu viittaavat siihen, että vapaaehtoisprojekteille riittää kysyntää. Vapaaehtoisprojekteja on nykyisin tarjolla paljon ja monipuolisesti, joten yhä useammat ihmiset löytävät itselleen sopivaa työtä ja uskaltavat lähteä matkaan. (TRAM 2008, 61–62.)

4 Tutkimuksen kulku

Tässä luvussa käsitellään itse tutkimusta. Ensin selitetään kvalitatiivisen tutkimuksen luonnetta, ja kerrotaan haastattelusta aineistonkeruun menetelmänä. Luvussa esitellään myös lyhyesti haastateltavat järjestöt ja lopuksi arvioidaan tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia.

4.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus kuvaa todellista elämää. Oletuksena on, että todellinen elämä on moninaista, ja ihmiset kokevat sen eri tavoin heidän omista lähtökohdistaan, asenteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan riippuen. Pyrkimyksenä on saada tutkimuksen kohteesta mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä, että suositaan ihmistä tiedonkeruun lähteenä ja käytetään metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat pääsevät esille. Tällaisia metodeja ovat mm. teemahaastattelu, ryhmähaastattelu ja osallistuva havainnointi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161–164.) Jyväskylän yliopiston verkkosivuilla on kvalitatiivisen tutkimuksen idea tiivistetty seuraavasti: ”Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jossa pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti.” (Jyväskylän Yliopisto 2014).

Kvalitatiivisen tutkimuksen vastaparina pidetään kvantitatiivista, eli määrällistä tutkimusta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kohdetta kuvataan ja tulkitaan tilastojen ja numeroiden avulla. Mikäli metodina on haastattelu, valitaan haastateltavat satunnaisesti, kun taas kvalitatiivisessa tutkimuksessa haastatellaan tarkoin valittuja yksilöitä. Kvantitatiivisessa haastattelussa kysymykset ovat hyvin strukturoituja, kun taas kvalitatiivisessa haastattelussa kysymykset ovat avoimempia. Lisäksi voidaan kärjistetysti sanoa, että kvantitatiivisessa tutkimuksessa on oleellista aineiston totuudellisuus, mutta kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston totuudellisuudella ei ole merkitystä. (Jyväskylän Yliopisto 2014; Metsämuuronen 2008, 14–15.) Hirsjärvi ym. (2004) kuitenkin korostavat, että näitä kahta tutkimuksellista lähestymistapaa on käytännössä tarkkarajaisesti vaikea erottaa toisistaan, ja niitä voidaan myös käyttää samassa tutkimuksessa toisiaan täydentävästi (Hirsjärvi ym. 2009, 136).

Vaikka sanotaan, ettei kvalitatiivisessa tutkimuksessa ole samanlaista totuudellista vaatimusta kuin kvantitatiivisessa, on kvalitatiivisessa tutkimuksessa silti oltava objektiivinen. Objektiivisuus lähtee siitä, ettei tutkija sekoita omia asenteitaan ja uskomuksiaan tutkimuskohteeseen, vaan pyrkii ymmärtämään haastateltavien henkilöiden näkökulmia. Tulkintavaiheessa aineistoa järjestetään, tulkitaan ja vedetään johtopäätöksiä teorian avulla. (Tilastokeskus 2014)

Tässä tutkimuksessa mitataan vapaaehtoismatkailijoiden taitojen tasoa, ja selvitetään sitä, millaisia taitoja heiltä vapaaehtoisprojekteissa vaaditaan. Taitotasoa on kuitenkin hankala varsinaisesti mitata, ja taitojen tasoa arvioivat projektien vetäjät voivat kukin kokea ne eri tavoin. He voivat myös olla eri mieltä siitä, millaiset taidot ovat projekteissa oleellisia. Projektit ovat luonteeltaan erilaisia, ja niihin vaadittavat taidot voivat vaihdella - monissa projekteissa ei edes vaadita erityistaitoja etukäteen, vaan vapaaehtoiselle annetaan tarvittava koulutus paikan päällä. Tällöin voi varsinaisten ennalta opittujen taitojen sijaan olla projektin kannalta tärkeämpää vapaaehtoismatkailijan motivaatio ja asenne. Siksi taitojen tason mittaaminen kvantitatiivisin menetelmin vaikutti hankalalta, ja mahdollisimman monipuolisten vastausten saamiseksi valittiin kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä.

4.2 Haastattelu aineistonkeruumetodina

Tässä tutkimuksessa aineistonkeruun tapana, eli metodina, on käytetty haastattelua. Hirsjärvi jakaa tutkimushaastattelut kolmeen ryhmään, jotka ovat strukturoitu haastattelu eli lomakehaastattelu, teemahaastattelu sekä avoin haastattelu. Strukturoidussa haastattelussa käytetään apuna lomaketta, ja kysymysten muoto ja esittämisjärjestys ovat ennalta määrättyt. Teemahaastattelu on strukturoidun ja avoimen haastattelun välimuoto - siinä haastattelun aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. Avoimessa haastattelussa puolestaan aihe voi jopa muuttua haastattelun aikana, sillä avoin haastattelu muistuttaa eniten keskustelua. Avoin haastattelu vie myös eniten aikaa ja usein vaatii useita haastattelukertoja, sekä myös enemmän taitoja haastattelijalta kuin strukturoitu haastattelu tai teemahaastattelu. (Hirsjärvi ym. 2009, 208–209.)

Edellä mainittuihin kuvauksiin perustuen haastattelun muodoksi valikoitui strukturoitu haastattelu. Se vaikutti sopivalta, koska kysymykset haluttiin miettiä tarkkaan etukäteen, ja ne haluttiin myös muotoilla siten, että haastattelut voisi tarvittaessa hoitaa sähköpostitse. Jyväskylän yliopiston Tutkivan toimittajan internetoppaan mukaan sähköposti-haastattelun etuja ovat mm. se, että vastaukset tallentuvat automaattisesti, kysymykset voi aina toistaa ja vierasta kieltä on helpompi hallita. Lisäksi haastattelukysymykset on helppo lähettää kerralla usealle eri vastaajalle. (Jyväskylän yliopisto 2014)

Ennen haastatteluja etukäteen mietityt haastattelukysymykset esiteltiin seminaariryhmässä opinnäytetyön ohjaajalle ja muille opiskelijoille, jotka antoivat niistä palautetta. Kysymykset tuli myös kääntää englanniksi, sillä suurin osa haastateltavista järjestöistä oli ulkomaalaisia. Haastattelukysymykset sekä suomeksi että englanniksi ovat Liitteessä 1. Kysymysten tavoitteena oli selvittää vapaaehtoismatkaajien taitotasoa ja järjestöjen tarjoamien projektien vaatimaa tasoa. Mukaan laitettiin kysymykset myös motivaatiosta ja hyvän vapaaehtoistyöntekijän tunnuspiirteistä, koska oli etukäteen tiedossa, että projektit eivät välttämättä vaadi minkään erityisen alan koulutusta. Loogisesti ajateltuna tällöin motivaation ja ihmisen luonteenpiirteiden merkitys voi korostua, ja siksi niistä haluttiin kysyä tutkimuksessa.

4.3 Haastateltavat järjestöt

Tätä tutkimusta varten haastateltiin yhteensä kahdeksaa henkilöä järjestöistä, jotka tarjoavat eläinsuojeluprojekteja vapaaehtoismatkaajille. Lähes kaikki järjestöt valikoituivat haastateltaviksi Ekomatkaajien toimesta, ja suurin osa niistä onkin listattuna Ekomatkaajien verkkosivuilla vapaaehtoisprojekteineen. Haastateltavien järjestöjen tarjoamat projektit olivat enimmäkseen merikilpikonniin suojeluun keskittyviä projekteja. Kilpikonnaprojekteja tarjoavat järjestöt olivat Karibialla, Sansibarilla, Galapagoksella, Meksikossa, Italiassa ja Thaimaassa. Pääsääntöisesti haastatteluja saatiin yksi kustakin järjestöstä, paitsi Thaimaan järjestöltä vastasi kaksi henkilöä erikseen. Koska sähköpostitse tehdyt seitsemän haastattelua liittyivät kaikki uhanalaisten eläinten suojelua harjoittaviin projekteihin, valikoitui vielä yhdeksi haastateltavaksi kreikkalainen löytöeläinjärjestö, joka ylläpitää koiratarhaa ja huolehtii myös kodittomista kissoista. Näin mukaan saatiin myös järjestö, joka keskittyy kotieläinten suojeluun. Tämä kontakti oli työn kirjoittajan

oma, ja juuri se järjestö jolle kirjoittaja teki itse vapaaehtoistyötä ollessaan Kreikassa vapaaehtoismatkalla v. 2009.

Haastattelukysymykset laitettiin alun perin kymmenelle järjestölle sähköpostitse huhtikuussa vuonna 2014. Vastauksia tuli aluksi hyvin vähän, joten viikkojen kuluessa järjestöihin otettiin yhteyttä toistamiseen, minkä jälkeen vastauksia tuli lisää. Sähköpostihaastatteluihin vastasi lopulta seitsemän henkilöä, mikä tekee niiden vastausprosentiksi 70 %. Suurin osa haastatteluista käytiin siis sähköpostitse, koska haastateltavat asuivat eri puolilla maailmaa ja näin ollen kasvotusten käytäviä haastatteluja olisi ollut vaikeaa järjestää. Lisäksi haastattelukysymykset olivat yksinkertaisia ja niitä oli vain kuusi, joten sähköpostitse vastaaminen vaikutti sopivalta, sillä se ei vienyt paljon aikaa. Yksi haastatteluista, joka käytiin kirjoittajan oman kontaktin kanssa, käytiin kuitenkin videohaastatteluna Skypen kautta.

Kun tutkimus oli vielä suunnitteluvaiheessa, oli aluksi ideana haastatella järjestöjen lisäksi itse vapaaehtoismatkailijoita ja vapaaehtoismatkoja välittäviä matkatoimistoja useamman näkökulman saamiseksi. Tästä ajatuksesta kuitenkin luovuttiin, sillä monta eri näkökulmaa olisi voinut tehdä tutkimuksesta ja sen tulosten tulkitsemisesta monimutkaista. Siispä päädyttiin tutkimaan vain järjestöjen näkökulmaa. Sen pohdittiin myös olevan toimeksiantajalle kaikkein hyödyllisintä.

4.4 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimuksen reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen luotettavuutta, eli mittaustulosten toistettavuutta. Siispä jos reliabeli tutkimus toistettaisiin, siitä saataisiin samankaltaisia tuloksia, mikä todistaisi, etteivät tulokset ole sattumanvaraisia. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.) Tässä tutkimuksessa haastateltavien vastauksissa toistui usein samat teemat, ja vaikka vastaukset välillä jakautuivat joidenkin kysymysten kohdalla, oli yhteinen punainen lanka löydettävissä. Vastauksiin vaikutti haastateltavan järjestön tarjoaman projektin luonne ja siihen kuuluvat työtehtävät, sekä mahdollisesti myös haastateltavien henkilöiden omat asenteet. Siksi, jos tutkimus toistettaisiin toisilla järjestöillä, tulokset saataisivat hieman vaihdella, mutta oletettavasti samat teemat nousisivat esiin edelleen. Vapaaehtoisprojektien vaatimista taidoista ei löytynyt juurikaan teoriaa, mutta tutki-

muksen tulokset tukivat opinnäytetyön kirjoittajan ennakkokäsityksiä ja omia kokemuksia vapaaehtoisprojekteista.

Tutkimusta voidaan arvioida myös validiteetin avulla. Validiteetti tarkoittaa pätevyyttä eli sitä, mittaako tutkimus juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.) Tässä tutkimuksessa oli tarkoitus tutkia vapaaehtoisprojektien vapaaehtoismatkailijoilta vaativia taitoja ja vapaaehtoismatkailijoiden taitotasoa. Validiteettiin pyrittiin pitämällä haastattelukysymykset yksinkertaisina ja selkeinä. Vaikka lopputulos ei ole välttämättä juuri sitä, mitä toimeksiantaja tutkimukselta odotti, on tutkimus opinnäytetyön kirjoittajan mielestä silti validi. Haastattelukysymykset selvittivät sitä, mitä haluttiin tietää, ja tutkimusongelmaan saatiin vastaus.

5 Tutkimuksen tulokset

Tässä luvussa esitellään haastatteluvastauksia ja pohditaan niiden yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Tutkimuksen tulokset käydään aluksi läpi haastattelukysymys kerrallaan.

Tulosten selkeyttämiseksi vastauksista on laadittu taulukoita, joita tulkitessa on otettava huomioon, että yksi haastateltava on voinut mainita useamman taulukossa mainitun asian haastattelukysymystä kohden. Haastateltavat on koodattu yksinkertaisesti haastattelujärjestyksen mukaan, ja haastateltavan koodin perässä on mainittu, minkälaista projektia kukin järjestö tarjoaa.

Taulukko 4 Projekteihin vaadittavat taidot

Vastaus	Vastausten lukumäärä	%
Ei taitovaatimuksia	4	50
Hyvä fyysinen kunto	2	25
Kielitaito (vähintään englanti)	2	25
Halu elää syrjäisissä oloissa	2	25
Aiempi kokemus eläinten hoidosta	1	13

Haastattelut aloitettiin kysymällä minkälaisia taitoja vapaaehtoisprojektit vaativat vapaaehtoismatkailijoilta. Esimerkkeinä oli annettu koulutusta tai aiempaa kokemusta. Kuten taulukosta 4 näkee, vaadituista taidoista nousi esille kielitaito ja fyysinen kunto. Kielitaidoksi kullekin siitä maininneelle haastateltavalle riitti englanninkielen osaaminen. Sansibarin kilpikonnaprojektia edustava haastateltava kuitenkin mainitsi, että englanninkielen lisäksi suahilin tai jonkin muun kielen osaaminen olisi hyödyksi, sillä projektiin kuuluu myös turistien opastamista. Hyvää fyysistä kuntoa vaati erityisesti merikilpikonnien suojeluun liittyvä yöpartiointi rannoilla. Haastateltavista vain yksi kertoi odottavansa vapaaehtoismatkailijalta aiempaa kokemusta eläimiin liittyen:

Well, the vets have to be experienced to operate on animals, but they are recruited by Worldwide Veterinary Service and not directly by us. The other volunteers should have experience with animals, and you need to speak at least English.
(H5, löytöeläintarha Kreikassa)

Puolet vastaajista ilmoitti, ettei projekti vaadi juurikaan erityisiä taitoja etukäteen, sillä kaikki työhön tarvittavat taidot voidaan opettaa paikan päällä, ja että työ on varsin yksinkertaista. Useat myös korostivat, että innostus ja motivaatio riittävät. Tässä on hyvä

ottaa huomioon, että vastaajilla voi olla erilaiset käsitykset siitä, mitä taidot tarkoittavat, eikä kielitaidosta kysytty erikseen. Vastaajista kaksi mainitsi erikseen, että vapaaehtois-
matkailijan on oltava valmis asumaan syrjäisissä oloissa. Thaimaan projektista molem-
mat vastaajista kertoivat, että heidän projektissaan hyödynnetään vapaaehtois-
matkailijan jo omaavia taitoja parhaan mukaan. Tässä toisen projektin edustajan vastaus:

*This project requires no skills from the volunteers. All skills they possess can be utilized though, as we try to accommo-
date individual expectations as much as possible. For example if person has gardening skills and is willing to use them,
we will set up gardening related tasks for him/her. More important to the skills, is the attitude and willingness to lear
new and step out from the comfort zone occasionally. (H8, merikilpikonnaprojekti Thaimaassa)*

Taulukko 5 Vapaaehtois-
matkailijoiden taitotaso

Vastaus	Vastausten lukumäärä	%
On ollut riittävää	7	88
Vapaaehtoiset tarvitsevat enemmän tietoa eläinsuojelutyöstä	2	25

Haastattelun toisen kysymyksen, joka koski vapaaehtois-
matkailijoiden taitotasoa, vasta-
ukset olivat selkeät. 83 % vastaajista oli sitä mieltä, että vapaaehtois-
matkailijoiden taidot
ovat olleet riittäviä. Lisäkysymyksenä pyydettiin kertomaan, missä olisi parantamisen
varaa, johon saatiin kaksi vastausta, kuten taulukosta 5 näkyy. Meksikon merikilpikon-
naprojektista vastattiin, että motivaatio on opittuja taitoja tärkeämpää:

*Yes, its much more about having the desire to work hard and help, in fact sometimes the less people seem to know the
more efficient they are. (H2, merikilpikonnaprojekti Meksikossa)*

Seuraavat kaksi vastaajaa painottivat kuitenkin tiedon olevan tärkeää:

*They should be knowledgeable about conservation and have love for the animals. (H3, merikilpikonnaprojekti Sansiba-
rilla)*

*Some volunteers thought they come for a holiday. This is because they hadn't done research beforehand, so they didn't
know what is really going on at the shelter. (H5, löytöeläintarha Kreikassa)*

Väärinkäsitysten välttämiseksi olisi siis olennaista, että vapaaehtois-
matkailijat ottavat
kunnolla selvää projektista etukäteen. Myös eläinrakkautta ja aitoa kiinnostusta suojelu-

työtä kohtaan pidetään tärkeänä. Vapaaehtoistyömatkalle olisi siis lähdettävä oikeista syistä, sillä ilmeisesti liika lomaorientoituminen näkyy vapaaehtoismatkailijan työssä.

Taulukko 6 Tyypilliset haasteet vapaaehtoismatkailijoiden kanssa

Vastaus	Vastausten lukumäärä	%
Kulttuurierojen aiheuttamat haasteet	3	38
Puutteellinen kielitaito	2	25
Ei tarpeeksi ymmärrystä / tietoa eläinsuojelutyöstä	2	25
Ilmastoon liittyvät haasteet	2	25
Vapaaehtoisen odotuksiin vastaaminen	1	13
Riittämätön fyysinen kunto	1	13

Kolmas kysymys liittyi vapaaehtoismatkailijoiden kanssa kohdattaviin haasteisiin, ja sen vastausjakauman näkee taulukosta 6. Kulttuurierot aiheuttivat siis eniten haasteita.

Kulttuurierot liittyivät siihen, miten eri tavoin ihmiset toimivat toisessa kulttuurissa, ja näiden tapojen ymmärtämiseen ja uuteen kulttuuriin sopeutumiseen. Kulttuurieroista kirjoitettiin seuraavasti:

Mostly cultural differences, sometimes to do with local habits or foods but also with larger moral aspects and ingrown ways of thinking, they way things are done. For example, in Finland we may do something a certain way and seeing as that is how everyone does it it is simply difficult to accept that elsewhere that is not the case... whether it is eating with a fork and knife or helping a drunk person on the street. (H2, merikilpikonnaprojekti Meksikossa)

CULTURAL DIFFERENCES COULD SOMETIME BECOME AN OBSTACLE, BUT IT IS REALLY DEPENDING ON THE SINGLE PERSON. PEOPLE THAT ARE NOT FLEXIBLE AND OPEN TO DIFFERENCIES MIGHT CAUSE ISSUES. PHYSICAL FITNESS CAN BE A LIMIT IN BEACH MONITORING. (H7, merikilpikonnaprojekti Thaimaassa)

Kulttuurintuntemuksesta olisi siis apua, ja edelleen hyvistä taustatiedoista projektia varten, kuten seuraavasta vastauksesta käy ilmi:

...There were some issues when dealing with locals, because the Greeks have a different way of handling animals and different opinions about it than most West-Europeans, and it was hard for some volunteers to understand. Also some volunteers weren't mentally fit for the work, because the work can be emotionally rough. (H5, löytöeläintarha Kreikassa)

Vastauksissa nousi esiin myös uudenlaiseen ilmastoon liittyvät haasteet. Toinen tällainen vastaus tuli Sansibarin merikilpikonnaprojektin edustajalta, joka kertoi, että vapaaehtoismatkailijoiden tulisi asennoitua oikein Sansibarin kuumaan ja kosteaan ilmastoon. Italian merikilpikonnaprojektin haasteena puolestaan oli ulkomaalaisten vapaaehtoismatkailijoiden saamat auringonpolttamat, joihin oli joskus tarvittu lääkehoitoa. Kyseinen vastaaja kommentoi myös kulttuurieroja, mutta vain positiivisessa mielessä:

...Also the cultural differences have never been a problem, on the contrary is nice to have this cultural exchanges about food or way of living! We always had typical dinner of the foreign countries! (H6, merikilpikonnaprojekti Italiassa)

Taulukko 7 Vapaaehtoistyöprojektiin valmistautuminen

Vastaus	Vastausten lukumäärä	%
Ovat yleensä hyvin valmistautuneita	6	75
Voisivat hankkia enemmän tietoa eläinsuojelutyöstä / projektista	3	38
Odotukset selviksi etukäteen	1	13
Paikallisen kulttuurin tuntemus	1	13

Haastattelun neljäs kysymys liittyi vapaaehtoistyöprojektiin valmistautumiseen. Kysyttiin, olivatko vapaaehtoismatkailijat tarpeeksi hyvin valmistautuneita projektia varten, ja lisäkysymyksenä kysyttiin miten he voisivat valmistautua paremmin. Vastausjakauma on taulukossa 7. Lähes kaikki olivat sitä mieltä, että vapaaehtoismatkailijat joko olivat yleensä hyvin valmistautuneita, tai sitten heidän tulisi hankkia enemmän tietoa projektista ja suojelutyöstä etukäteen. Eräs vastaajista painotti myös aikaisemman matkakokemuksen ja kulttuurintuntemuksen hyödyllisyyttä:

Yes, most of them have been well prepared, I think the best preparation has been an open mind and perhaps some previous travel experience and having known other cultures, it seems the more open minded the volunteer is the less issues arise. (H2, merikilpikonnaprojekti Meksikossa)

Tämän kysymyksen kohdalla useimmat vastaajista olivat sitä mieltä, että vapaaehtoismatkailijat ovat olleet hyvin valmistautuneita, mutta monet vastaajista mainitsivat silti, että paremminkin voisi valmistautua. Myös uusia ideoita ja ehdotuksia suojelutyöhön kaivattiin. Näin kirjoitti Galapagoksen projektin edustaja:

Most of the volunteers have been prepared well for the project. They could be more prepared reading all the information provided by our organization or giving ideas or suggestions for work. (H4, merikilpikonnaprojekti Galapagoksella)

Thaimaan projektista vastattiin, että etukäteen voisi miettiä myös omia odotuksia projektista. Tämä helpottaisi sekä projektin järjestäjiä että vapaaehtoismatkailijoita.

Mostly yes. Equipment wise most have everything needed. I would like to see more thought going in to "what I want out of this experience", so we could better understand what the expectations are. (H8, merikilpikonnaprojekti Thaimaassa)

Taulukko 8 Vapaaehtoismatkailijoiden asennoituminen projektiin

Vastaus	Vastausten lukumäärä	%
Ovat yleensä asennoituneet oikein	7	88
Voisi toimia itsenäisemmin	1	13

Seuraava kysymys koski vapaaehtoismatkailijoiden asenteita ja motivaatiota. Kysyttiin siis, ovatko vapaaehtoismatkailijat asennoituneet tehtäviin oikein ja olleet tarpeeksi motivoituneita. Yksi haastateltavista jätti sähköpostissaan vastaamatta tähän kysymykseen, mutta kaikki jotka vastasivat, olivat sietä mieltä, että vapaaehtoismatkailijoiden asenteet olivat yleensä kohdallaan. Vastausten jakauma näkyy yllä taulukossa 8. Karibian merikilpikonnaprojektista kerrottiin, että osa vapaaehtoismatkailijoista on jopa palannut vuosien aikana useita kertoja saman järjestön pariin tekemään suojelutyötä. Myös italialaisen kilpikonnaprojektin edustaja kertoi, että osa vapaaehtoismatkailijoista pitää yhteyttä järjestöön matkan jälkeen. Vain yksi vastaaja toivoi muutosta asenteisiin, mutta tämä haaste liittyi enemmän vapaa-aikaan kuin työhön projektin aikana. Vastaus oli seuraava:

Mostly yes, I find as far as the work goes there haven't been any issues, sometimes with us the issues arise during the downtime, in the evenings etc, when perhaps a bit more independence would have been appreciated. We struggle as we dont have the capacity or desire to be a tour/group provider and most of our volunteers from around the world are independent and easy going who already are travelling the world. When a volunteer comes specifically to volunteer they have often chosen this as they want to go but they don't wish to travel alone so a big part of what they look for is the interaction between other volunteers, getting to know people and have some fun together... when we only receive one volunteer this becomes a problem as we don't have the time or capacity to hang out with them. (H2, merikilpikonnaprojekti Meksikossa)

Taulukko 9 Hyvän vapaaehtoismatkailijan tunnuspiirteitä

Vastaus	Vastausten lukumäärä	%
Avoimuus	3	38
Positiivinen asenne	3	38
Yhteistyökykyinen	2	25
Rento	2	25
Aito kiinnostus/omistautuminen työlle	2	25
Ahkera	2	25
Noudattaa sääntöjä ja ohjausta	2	25
Halu oppia	2	25
Joustava	2	25
Sopeutuva	2	25
Kestävä	1	13
Antaa uusia ideoita projektiin	1	13
Motivoitunut	1	13
Luotettava	1	13
Kohtelias	1	13

Haastattelun viimeinen, eli kuudes kysymys poiki eniten erilaisia vastauksia, jotka ovat näkyvillä taulukossa 9. Tässä kysyttiin hyvän vapaaehtoistyöntekijän ominaisuuksia. Jokaisella haastateltavalla oli useita ominaisuuksia mielessään, mutta eniten vastauksista nousi esiin positiivinen asenne ja avoimuus. Seuraavaksi eniten mainittiin yhteistyökyky, sopeutuvaisuus, rentous, ahkeruus, joustavuus, sääntöjen noudattaminen ja aito kiinnostus projektin työtä kohtaan. Haastateltava henkilö Meksikon merikilpikonnaprojektista vastasi avoimuudesta ja rennosta, positiivisesta asenteesta seuraavasti:

Open mindness and easy goingness are the most important. Those who come with an open mind and positive attitude have the time of their lives, those who are narrowminded dont. ;) There are those who see the beauty in their experience even if it is hot and there are mosquitoes, but they get to see one turtle...and there are those who get to see 100 turtles but they only really seem to experience the mosquitoes. (H2, merikilpikonnaprojekti Meksikossa)

Vapaaehtoismatkailijan kokemus voi siis olla paljon asenteesta kiinni. Mikäli on aidosti kiinnostunut projektista ja motivoitunut vapaaehtoistyöhön, saa oletettavasti projektista enemmän irti ja on myös enemmän hyödyksi järjestölle. Tässä toisen merikilpikonnaprojektin edustajan vastaus:

Genuine interest and love for animals and nature, stamina and dedication, reliability, co-operation. (H1, merikilpikonnaprojekti Karibialla)

Myös annettujen ohjeiden noudattaminen ja nopea oppiminen tuli haastatteluvastauksissa esille. Kreikkalaisen löytöeläintarhan edustaja vastasi seuraavasti:

Good volunteers listen and take directions, and they watch and learn the ways of the organisation. And they are motivated for the job, of course. (H5, löytöeläintarha Kreikassa)

Sansibarin merikilpikonnaprojektista toivottiin uusia ideoita:

Hardworking, willing to give ideas wherever possible, cooperative and obeying the rules of the project. (H3, merikilpikonnaprojekti Sansibarilla)

Kaiken kaikkiaan tutkimuksen tulokset olivat melko positiivisia, ja vapaaehtoisprojekteja tarjoavat organisaatiot ovat yleisesti ottaen olleet tyytyväisiä vapaaehtoismatkailijoihin. Parantamisen varaa toki on, ja haastatteluvastausten perusteella voisi sanoa, että paremmat tiedot eläin- ja luonnonsuojelutyöstä voisivat parantaa vapaaehtoistyökokemusta sekä vapaaehtoismatkailijalle että projektista vastaavalle järjestölle. Vapaaehtoismatkalle haluavan kannattaisi tulosten perusteella kiinnittää huomiota kielitaitoon ja hyvään peruskuntoon, sekä valita sellainen projekti, josta on aidosti kiinnostunut. Myös positiivisella asenteella ja avoimuudella pääsee pitkälle.

6 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön ideana oli tutkia vapaaehtoismatkailijoiden taitoja eläinsuojelutyön kontekstissa. Tutkimusongelma oli: minkälaisia taitoja vapaaehtoisprojektit vaativat vapaaehtoismatkailijoilta? Lisäksi haluttiin selvittää minkä tasoista vapaaehtoismatkailijoiden osaaminen tällä hetkellä on. Tarkoituksena oli lopulta saada aikaan lista tarvittavista taidoista, josta voisi olla hyötyä toimeksiantajalle vapaaehtoismatkalle haluavien hakuprosessissa. Koska etukäteen oli tiedossa, etteivät tutkimuksessa mukana olevat projektit välttämättä vaadi mitään tiettyä koulutusta tai aiempaa kokemusta, lisättiin tutkimukseen taitojen rinnalle aiheeksi myös vapaaehtoismatkailijoiden motivaatio ja asenteet.

Vastaus tutkimusongelmaan ei ole täysin yksiselitteinen. Keskitytään aluksi vapaaehtoismatkailijoilta vaadittaviin taitoihin. Tutkimuksessa mukana olleet järjestöt eivät vaadi vapaaehtoismatkailijoilta minkään tietyn alan koulutusta, eikä kokemustakaan eläinsuojelutyöstä yleensä vaadittu. Sen sijaan projektit vaativat osanottajilta kielitaitoa, jolla enimmäkseen tarkoitettiin englanninkieltä. Sansibarille lähtevien olisi hyvä osata lisäksi myös jotakin toista kieltä, josta voisi olla hyötyä turistien opastuksessa. Pääasiassa silti hyvällä englanninkielentaidolla pärjää. Toinen vaatimus vapaaehtoismatkailijalta oli fyysinen kunto. Kuten aiemmin jo mainittiin, merikilpikonniin suojelutyöhön kuuluu usein partiointi rannoilla kilpikonniin pesimisaikaan (Idealist 2011). Hyvää fyysistä kuntoa vaativatkin juuri ne projektit, jotka harjoittavat yöllistä rantapartiointia. Vapaaehtoismatkalle lähtevän kannattaa siis etukäteen arvioida omaa kuntoaan ja miettiä, onko valmis ja jaksako yöpartiossa muiden mukana kuumuudesta ja hyttysistä huolimatta.

Bartlettin ja Davidssonin (2003) mukaan opimme ajattelemaan ja käyttäytymään oman kulttuurimme mukaan. Työn kirjoittajan omien kokemusten mukaan toiseen kulttuuriin sopeutuminen voi olla haasteellista, ja siksi kulttuurintuntemus on vapaaehtoismatkailijalle erittäin hyödyllistä. Tutkimus tuki tätä väitettä, sillä kulttuurierot nousivat haastatteluvastauksissa esille useassa eri kohdassa. Sekä Kreikan että Meksikon projekteista kommentoitiin, että kulttuurierot aiheuttavat eniten haasteita vapaaehtoismatkailijoiden kanssa. Erityisesti moraaliasioihin liittyvät kulttuurierot, eli erilaiset käsitykset siitä, mikä

on oikein ja mikä väärin, voivat aiheuttaa ongelmia, kuten Meksikon projektin edustaja kertoi. Lisäksi sama haastateltava vastasi kysymykseen vapaaehtoismatkailijoiden valmistautumisesta projektiin, että parhaiten valmistautuneita ovat olleet ne, joilla on aiempaa kokemusta matkailusta ja muista kulttuureista. Sitä, mitkä kulttuurit sitten ovat niitä, joihin on haastavinta sopeutua, ei tutkimuksessa selvitetty. Kreikassa oli koettu kulttuurierot osittain haastavina, kun taas toisen Välimeren maan, Italian projektissa kulttuurierot oli koettu vain rikkautena. Kyse voikin olla pitkälti projektien osanottajien asenteista. Kuten Meksikon projektin edustaja sanoikin, avoin asenne auttaa, kun on tekemisissä uuden kulttuurin kanssa.

Kulttuurintuntemuksen lisäksi tutkimuksessa korostui vapaaehtoismatkailijoiden motivaatio. Meksikon merikilpikonnaprojektista kommentoitiin, että innostus ja halu auttaa ovat ennalta opittuja taitoja tärkeämpiä, ja että usein ne vapaaehtoismatkailijat, jotka ovat ennestään vähemmän taitavia, tekevät työtä projektin eteen tehokkaimmin. Motivaatioon liittyy mm. Brownin ja Lehdon (2005) jaottelu loma- ja työorientoituneisiin vapaaehtoismatkailijoihin. Tutkimuksen tuloksista voi päätellä, että projektien kannalta on tärkeää, että vapaaehtoismatkailijat ovat enemmän työ- kuin lomaorientoituneita. Kreikan löytöeläintarhalta kerrottiin, että toisinaan vapaaehtoismatkailijoista näkee, että he olettivat tulleensa lomailemaan eivätkä tekemään töitä. Vaikka ennalta opittuja taitoja ei juurikaan tarvittaisi, tulisi vapaaehtoismatkalle lähtevän tietää, mitä projektityö pitää sisällään ja onko itse valmis tekemään kyseistä työtä. Lopulta työnteke kuitenkin palkitsee vapaaehtoismatkailijan, sillä McIntoshin ja Zahran (2007) mukaan vapaaehtoismatkailijat pääsevät usein syvempään vuorovaikutukseen paikallisyhteisön kanssa ja saavat siten autenttisemman matkakokemuksen, kuin muut matkailijat.

Motivaation kanssa käsi kädessä kulkee myös asennoituminen. Mikäli vapaaehtoismatkailija on motivoitunut projektiin ja aidosti kiinnostunut siitä, mitä tekee, on hänen asenteensakin oletettavasti positiivisempi. Kuten Meksikon merikilpikonnaprojektin edustaja sanoi, on niitä vapaaehtoisia, jotka arvostavat vapaaehtoistyökokemusta nähtyään yhden kilpikonnan, vaikka olisi kuuma ja ympärillä hyttysiä - ja sitten on niitä, jotka näkevät sata kilpikonnaa mutta huomaavat vain kuumuuden ja hyttysen. Positiivinen asenne olikin suosituin vastaus kysyttäessä hyvän vapaaehtoistyöntekijän ominaisuuksia.

Mitä vapaaehtoismatkailijoiden tämänhetkiseen taitotasoon tulee, ovat vapaaehtoistyöprojektien edustajat olleet erittäin tyytyväisiä. Kuten jo mainittiin, motivaatio ja positiivinen asenne ovat usein opittuja taitoja tärkeämpiä. Parantamisen varaa löytyy lähinnä vapaaehtoismatkailijoiden kielitaidosta ja luonnon- ja eläintensuojelutietoudesta. Vapaaehtoismatkalle lähtijän on siis osattava kommunikoida hyvin vähintään englanniksi, ja Sansibarin projektia varten mielellään toisellakin kielellä. Kyseisestä projektista toivottiin myös vapaaehtoismatkailijoiden hankkivan tietoa suojelutyöstä. Tämä liittyy myös turistien ohjaamiseen, mikä on osa projektin parissa tehtävää työtä.

Koska eri projektien parissa tehtävät työt eroavat toisistaan jonkin verran, on niillä hieman erilaisia toivomuksia vapaaehtoistyöntekijöiden suhteen. Sansibarille toivotaan kielitaitoisia ja paljon suojelutyöstä tietäviä vapaaehtoisia, kun taas esimerkiksi Italian projektista sanottiin, että suuri osa projektin vapaaehtoisista on italialaisia eivätkä he välttämättä osaa englantia, mutta tästä ei ole ollut haittaa, ja erimaalaiset vapaaehtoistyöntekijät ovat onnistuneet kommunikoimaan keskenään yhteisen kielen puuttumisesta huolimatta. Kreikan löytöeläintarhalle toivottiin vapaaehtoisia, joilla on kokemusta eläinhoidosta, kun taas Meksikosta sanottiin, ettei suojelutyöstä tarvita kokemusta, kunhan motivaatiota ja innostusta riittää. Vapaaehtoismatkailijalle onkin siksi tärkeää tietää, mitä projekti vaatii ja millaisissa oloissa se järjestetään. Esimerkiksi Kreikan löytöeläintarhalta mainittiin, että vapaaehtoismatkailijat tuntuvat olevan paremmalla tuulella kesäisin kuin talvisin. Tämä voi toki liittyä asenteisiin ja motivaatioon, mutta myös vapaaehtoismatkailijan hankkimiin taustatietoihin. Jos on hankkinut hyvät taustatiedot projektin lisäksi paikallisesta kulttuurista ja ilmastostakin, osaa varautua parhaiten ja näin selviytyä niiden tuomista haasteista.

Loppujen lopuksi tutkimuksessa saatiin vastaukset tutkimusongelman kysymyksiin, vaikka vastaukset eivät ehkä olleet juuri sitä, mitä toimeksiantaja tai opinnäytetyön tekijä odotti. Tutkimuksesta voi silti olla hyötyä toimeksiantajalle vapaaehtoismatkailijoiden hakuprosessissa, sillä tutkimus osoittaa, mihin kohtiin on erityisesti kiinnitettävä huomiota. Tutkimusta olisi voinut parantaa hankkimalla enemmän haastatteluja, ja ehkäpä myös matkailijoiden näkökulmasta. Toisaalta vapaaehtoismatkailijoiden näkökulma ja heidän taitonsa tai motivaationsa voisi olla hyvä aihe jatkotutkimukseen. Vapaaehtois-

matkailijoiden motiiveja on jo jonkin verran tutkittu. Vapaaehtoismatkailijoiden motiivien tutkiminen eläin- tai luonnonsuojelutyöhön liittyvään vapaaehtoismatkailuun toisi kuitenkin uuden näkökulman.

Opinnäytetyön kirjoittaminen oli työn tekijälle opettavainen ja mielenkiintoinen kokemus. Oli tärkeää, että aihe kiinnosti työn tekijää, ja että omia kokemuksia pystyttiin hyödyntämään tutkimuksessa. Opinnäytetyössä haastavinta oli päästä alkuun ja löytää sopivia lähteitä teoria- ja kontekstiosuuksiin. Haasteellista oli myös haastattelujen hankkiminen, mikä vaikutti aluksi toivottomalta, vaikka lopulta vastausprosentti oli hyvä. Palkitsevaa oli huomata, että haastatteluvastauksissa oli yhtäläisyyksiä, ja että tutkimus tuotti tulosta. Vaikkei tulos olekaan juuri sitä, mitä odotettiin, on työn tekijä tutkimukseen tyytyväinen.

Lähteet

Animal Care Samos 2012. How to help. Luettavissa:

<http://www.animalcaresamos.com/how-to-help/>. Luettu: 3.6.2014

Bartlett, C. & Davidsson, A. 2003. Improve Your Global Competence. Multikustannus Oy. Helsinki.

Black, R. 2012. International Trade 'Driving Nature Loss'. Luettavissa:

<http://www.bbc.com/news/science-environment-18344411>. Luettu 11.3.2014.

Bowermaster, J. 2011. Plastic Poisoning: Sea Turtles Suckered by Steady Diet of Detritus. Luettavissa: <http://www.takepart.com/article/2011/03/29/plastic-poisoning-sea-turtles-suckered-steady-diet-detritus>. Luettu: 3.6.2014

Brown, S. & Lehto, X. 2005. Traveling with a purpose: Understanding the motives and benefits of volunteer vacationers. Current Issues in Tourism. Vol 8 issue 5.

Brown, S. & Wakatsuki, Y. 2014. Japanese whaling fleet set to sail despite the recent ruling. CNN. Luettavissa: <http://edition.cnn.com/2014/04/24/world/asia/japan-whaling/>. Luettu: 28.4.2014

Callanan, M. & Thomas, S. 2005. Volunteer tourism: Deconstructing volunteer activities within a dynamic environment. Niche Tourism: Contemporary Issues, Trends and Cases. Butterworth-Heinemann. Oxford.

Demari.fi 2014. Greenpeace myllyttää Neste Oilia: "Tiikeri pois tankista". Luettavissa: <http://www.demari.fi/politiikka/uutiset/18730-greenpeace-myllyttaa-neste-oilia-tiikeri-pois-tankista>. Luettu: 28.3.2014

Diekmann, A. & Hannam, K. 2010. Beyond Backpacker Tourism: Mobilities and Experiences. Short Run Press. Great Britain.

Ekomatkaajat 2008. Ekomatkaajat. Luettavissa:
<http://www.ekomatkaajat.fi/about.php>. Luettu: 25.2.2014

Eläinsuojelulaki (1996/247)

Eronen, A. 2013. Romaniassa kulkukoirat ”kuristetaan tai nuijitaan hengiltä”. Suomen Kuvalehti. Ulkomaat. Eurooppa. Luettavissa:
<http://suomenkuvalehti.fi/jutut/ulkomaat/romaniassa-kulkukoirat-kuristetaan-tai-nuijitaan-hengilta/>. Luettu: 3.6.2014

Greenpeace 2014a. Greenpeacen Tiikerijulistus. Luettavissa:
<http://www.greenpeace.org/finland/fi/kampanjat/metsa/sademetsat/Pelasta-tiikereiden-koti/> Luettu: 28.3.2014

Greenpeace 2014b. Mertensuojelu. Luettavissa:
<http://www.greenpeace.org/finland/fi/kampanjat/mertensuojelu/>. Luettu: 2.6.2014

Helsingin Sanomat 2013. Greenpeace: Sini Saarelan rikostutkinta lopetettu Venäjällä. Uutiset. Ulkomaat. 25.12.2013. Luettavissa:
<http://www.hs.fi/ulkomaat/Greenpeace+Sini+Saarelan+rikostutkinta+lopetettu+Ven%C3%A4j%C3%A4ll%C3%A4/a1387938339705>. Luettu: 30.4.2014

Hindle, C., Cavalieri, N., Collinson, R., Miller, K. & Richard, M. 2010. Lonely Planet: Volunteer: A Traveler's Guide to Making a Difference around the World. Lonely Planet Publications.

Hirsjärvi S, Remes P. & Sajavaara R. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Tammi. Helsinki.

Holmes, K. & Smith, K. 2009. Managing Volunteers in Tourism: Attractions, Destinations and Events. Butterworth-Heinemann. Great Britain.

Idealist 2011. Fundación Yepez A.C. Luettavissa:

<http://www.idealist.org/view/nonprofit/XHhmpsZMMcxd/>. Luettu: 2.6.2014

Jufri, K. 2013. Luettavissa: [http://borneoproject.org/wp-](http://borneoproject.org/wp-content/uploads/1122GP04Z5C.jpg)

[content/uploads/1122GP04Z5C.jpg](http://borneoproject.org/wp-content/uploads/1122GP04Z5C.jpg). Luettu: 2.6.2014

Jyväskylän Yliopisto 2014a. Laadullinen tutkimus. Luettavissa:

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. Luettu: 10.4.2014

Jyväskylän yliopisto 2014b. Tutkivan toimittajan internetopas. Sähköpostihaastattelu.

Luettavissa:

<http://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/tutkiva/tti/toimittaja/muuta.htm>. Luettu: 2.5.2014

Kodittomat Espanjan Koirat ry. 2014. Luettavissa: <http://www.espanjankoirat.com/>.

Luettu: 3.6.2014.

McGehee, N. 2009. Understanding the volunteer tourist: a qualitative inquiry. Luetta-

vissa: <http://www.voluntourism.org/news-studyandresearch44.htm> Luettu: 2.6.2014

McIntosh, A. & Zahra, A. 2007. A Cultural Encounter through Volunteer Tourism: Towards the Ideals of Sustainable Tourism? Journal of Sustainable Tourism. Vol 15, issue 5. Routledge.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. 3. uudistettu painos.

Gummerus. Jyväskylä.

Savon Sanomat 2014. Norppaemot ottivat ihmisvoimin kolatut pesät käyttöön. Uutiset.

Kotimaa. 3.4.2014. Luettavissa:

<http://www.savonsanomat.fi/uutiset/kotimaa/norppaemot-ottivat-ihmisvoimin-kolatut-pesat-kayttoon/1794673>. Luettu: 30.4.2014.

Sea Turtle Conservancy 2014. Information About Sea Turtles: Why Care? Luettu 29.4.2014. Luettavissa: <http://www.conserveturtles.org/seaturtleinformation.php?page=whycareaboutseaturtles>.

SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten Liitto ry 2014. Otettaisiinko kissa kesäksi. Luettavissa: http://www.sey.fi/elaintietoa/lemmikkielaimet/kissa/ei_kissaa_kesaksi. Luettu: 30.4.2014

Shah, A. 2014. Global Issues. Why Is Biodiversity Important? Who Cares? Luettavissa: <http://www.globalissues.org/article/170/why-is-biodiversity-important-who-cares>. Luettu: 5.3.2014

Suomen luonnonsuojeluliitto 2013. Haiden suojelu paranee. Luettavissa: <http://www.sll.fi/ajankohtaista/verkkouutiset/haiden-suojelu-paranee>. Luettu: 4.4.2013.

SYKE (Suomen Ympäristökeskus) 2008. Biologista monimuotoisuutta koskeva YK:n yleissopimus - Biodiversiteettisopimus. Luettavissa: http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=9&ved=0C_GYQ-FjAI&url=http%3A%2F%2Fwww.syke.fi%2Fdownload%2Fnoname%2F%257BF8BE3F0D-9649-45DF-909C-0FDCBCC9A7FB%257D%2F95029&ei=skcXU5f6MumR4ATK8ICIBw&usg=AFQjCNFJd7Envgz0BvEul2g4PJzwm_5JzA. Luettu: 6.3.2014

Tilastokeskus 2014. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot. Luettavissa: <http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/01/07/>. Luettu: 2.6.2014

TRAM – Tourism Research and Marketing. January 2008. Volunteer Tourism: A Global Analysis. ATLAS. Arnhem.

VolunTourism.org. 2011. What Is VolunTourism? Luettavissa:
www.voluntourism.org/inside.html. Luettu: 4.2.2014

Wearing, S. 2001. Volunteer Tourism: Experiences that Make a Difference. CABI.
Wallingford.

Whale Wars 2009. Luettavissa:
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=93243356105&set=pb.37408316105.-2207520000.1401733297.&type=3&theater>. Luettu: 2.6.2014

Worldwide Veterinary Service. 2014. WVS History. Luettavissa:
<http://www.wvs.org.uk/about-us/history/>. Luettu: 17.2.2014

WWF 2013. Losing Our Stripes. Luettavissa:
http://awsassets.panda.org/downloads/world_tiger_poster_size_june_6.pdf. Luettu:
11.3.2014

WWF 2014. Priority & endangered species. Luettavissa:
http://wwf.panda.org/what_we_do/endangered_species/. Luettu 1.4.2014

WWF Suomi 2014a. WWF Sademetsissä. Luettavissa:
<http://wwf.fi/maapallomme/metsat/sademetsat/wwf-sademetsissa/>. Luettu:
31.3.2014

WWF Suomi 2014b. Saimaannorppa. Luettavissa:
<http://wwf.fi/elainlajit/saimaannorppa/>. Luettu: 30.4.2014.

Zoos Victoria 2013. Don't Palm Us Off. Luettavissa: <http://www.zoo.org.au/get-involved/act-for-wildlife/dont-palm-us-off>. Luettu: 31.3.2014

Ähtäri Zoo 2014. Uhanalaisuusluokitukset. Luettavissa:
<http://ahtarizoo.fi/index.php/fi/elaimet/uhanalaisuusluokitukset>. Luettu: 2.6.2014

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

1. Millaisia taitoja vapaaehtoistyöntekijöillä tulee olla tätä projektia varten (esim. koulutus, aikaisempi kokemus jne.)?
2. Onko vapaaehtoisten taitotaso ollut riittävää? Jos ei, missä olisi parannettavaa?
3. Millaisia ovat tyypilliset haasteet vapaaehtoisten kanssa (esim. kielimuuri, kulttuurierot, fyysinen kunto jne.)?
4. Ovatko vapaaehtoiset olleet tarpeeksi hyvin valmistautuneita? Miten he voisivat valmistautua projektiin paremmin?
5. Ovatko vapaaehtoiset asennoituneet tehtäviin oikein? Ovatko he olleet oikealla tavalla motivoituneita?
6. Kuvaile hyvän vapaaehtoistyöntekijän ominaisuuksia.

Kysymykset englanniksi:

1. What kind of skills does this project require from the volunteers? (Occupation, previous experience etc.)
2. Have the volunteers been skilled enough for the project? If not, in what areas is there room for improvement?
3. Can you describe some typical challenges you face with the volunteers (i.e. language barrier, cultural differences, lack of physical fitness etc.)?
4. Have the volunteers been well prepared for the project? How could they prepare themselves better?
5. Have the volunteers been motivated enough and had the right mind set/attitude the project work requires?
6. Can you describe some qualities of a good volunteer?